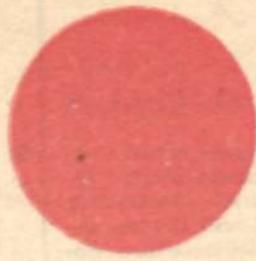

ANT

Haftalık Dergi • 16 Nisan 1968 • Sayı: 68 • 125 Kuruş

Müslüman
Kardeşlerle
Mason
Biraderler
Mütarekesi!..

ARTIK SİLAHLAR KONUSACAK

TÜRKİYE

HAFTANIN NOTLARI

Fas Kralı Geldi

Fas Kralı ikinci Hasan, Sunay'ın konuğu olarak geçen hafta 143 kişilik maliyeti ile birlikte Türkiye'ye geldi. İrticaa yoğun yakan Demirel İktidarının, Amerikan yardımının kısıtlaması İhtimallî karşısında hemen sosyalist ülkelerle hem de Arap ülkeleri ile iyi ilişkiler kurma planının bir parçası sayılan bu ziyaret, Türkiye'ye hayli pahalıya mal olmuştur. Fas Kralının 143 kişilik maliyeti erkanla ile geliş, Düşüner protokolünün iki ayağına bir pabucu sokarken, AP'ler Demirel'in 60 kişilik heyetlerle çıktığı da gezileri hatırlatarak "Nasıl, gördünüz mü? Heyetler 150 kişilik de olsuyormuş demekten kendilerini alamadılar. Ancak AP'ler, Fas'ın Kralılık buna karşılık Türkiye'ni de Cumhuriyet ile yönetildiğini unutmaktadır..

7

nisan

Elmalı Olayları

Toprak ağalarının başı ve idare adamlarının tarafı tutumu dolayısıyla Antalya'nın Elmalı ilçesi yeni olaylara gider. Elmalı Olaylarını yerinde inceleyerek son durumu tespit eden İTÜ, ODTÜ Öğrenci Birliğine ve FKF'ye mensup 8 genç, başkente dönüşürde şu açıklamayı yapmışlardır: "Ağalarla köylüler arasında çatışma son derece gergindir. Köylünün ekili toprak her ay ağının adamları tarafından sürdürmek tehdidi altındadır. Ekinlerin mahvel olma ve köylünün gelecek yıl aç kalmamasına yol açacak böyle bir davranışa karşı köylüler, senuna kadar direnmek kararlıdır. Söylentilere göre, öntümüzdeki günlerde ağının kemikleri olarak adlandırılacak kimseler traktörlerle köylünün ekili toprak süreceklidir. Aza beş kazanın köye adam yollamış, ancak köylüler genelini kovmuştur. Köye yakın bir yerde çatışma İhtimaline karşı jandarma karakolu kurulmuştur. Ayrıca, ağaların başı durumunda olan İbrahim Subaşı, Ankara'ya gerek köylülerini sindirecek tedbirleri almamak üzere temaslar yapmaktadır." Gençlik temsilcileri ve sekiz köy muhtarı gergin havayı televizyonlara ilettiler.

MP'nin ağır topu

Bölükbaşı'nın yardımına getirilen eski Diyanet İşleri Başkanı İbrahim Elmalı, Senato yenileme seçimlerinde MP'nin ağır topu olarak atılmıştır. AP'yi kendi silah ile vurmak üzere harekete geçen Bölükbaşı, Senato yenileme seçimleri için eğitildi; geziye, beraberinde taşıyacağı Elmalı'ya ilk demeci verdirmiştir. Elmalı ilk demecinde politikaya atılmayı milli ve mukaddes bir görev saydığını, belirterek diğer partilleri suçlamıştır. Elmalı'nın Patilmasıyla AP'ye kanalize olan nureci olaylarının bir kısmını Millet Partisi alacaktır. Hele Elmalı ile Konya Müftüsü arasında işbirliği sağlanarak olursa, MP'nin alacağı nureci olaylarının çok yüksek miktarlara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Yunan Ordusu

Geçen hafta Yunanistan'da yayımlanan gazeteler, Amerika Birleşik Devletleri'nin Yunan askeri gücünü yeniden modern silahlarla takviye karar verdiğiğini açıklamışlardır. Bu açıklama göre, Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutanı General Lemnitzer'in, Birleşik Amerika Senatosu Da İlahiler Komisyonu'nda Yunanistan'ın silahlandırılması ve gücünün artırılması yolundaki teklifinin olumlu karşılandığı bildirilmektedir. 1969 yılında Amerika Birleşik Devletleri, Yunanistan'a zırhlı araçlar, tuzus menzilli bombardıman uçakları vererek Türkiye ile Yunanistan arasındaki silah dengesini sağlamaya çalışmaktadır.

8

nisan

Tekstilde kriz

Bugün üretimi 740 bin metre olan Türk Mensucat Sanayii'nin ikinci beş yıllık plan dönemi sonunda üretim 1 milyer metre'yi aşacaktır. Tekstil sanayiinde ihracat zorlukları yüzünden bugünden başlayan krizin gelişip büyümemesini önlemek amacıyla, pamuklu mensucat fabrikaları birleşerek hükmü sahiyet kurmak için çalışmalar başlamışlardır. Öte yandan, Devlet Planlama Teşkilatı'na hazırlanan bir rapora göre, Çukurova'da pamuk yerine Sonora - 64 bugün ekimi devam edecek ve Hongkong, Çin ve Japon mallarla rekabet için damping fiyatları tespit edilmeyecektir. Türk mensucat sanayii bir süre sonra iflas edecektir.

TİP'e yardım

TİP Genel Başkanı Aybar, teşkilata bir genelge göndererek üyelerin ve tarftarların TİP'i mânem ve maddeten desteklemelerini istemisti. Aybar'ın genelgesinde partinin mali durumu eleştirildikten sonra "Seçimlerde afiş, broşür gibi masraflar için 50 bin lira'ya ihtiyaç olacağrı belirtirerek bu paraın bağıt yoluyla sağlanması istenmektedir.

9

nisan

Fanta çıktı!

Coca Cola ve Pepsi Cola rezervinden sonra yabanı menşeli bir renkli gazoz daha geçen hafta büyük gürültü kopararak piyasaya çıkarıldı. Bilindiği gibi Coca Cola'nın patentini altında bulunan Fanta'nın Türkiye'de sıselen mesine yerli gazozeular büyük tepki göstermiş, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut da, bu teşebbüsün gerçeklegmesini iki defa engellemiştir. Ancak sonradan Coca Cola'cular Mehmet Turgut'un da direnişini kırmaya muvaffak olarak Fanta'yı piyasaya sürmüştür. Günlük gazeteler de tam sayfa ilanlarla beslendiği için bu çok verimli bir yatırım övmektedir.

Arsa speküasyonu

Boğaz Köprüsü inşaatının kesinleşmesi üzerine boğazın iki yakasında büyük çapta arsa speküasyonu baslamıştır. Boğaz köprüsü yakasının isabet edeceğini bölge deki arsaların fiyatları bir denire yükseltmiş olup Hürriyet'in küçük ilanları arasında sık sık su satırlara rastlanmaktadır: "Boğaz Köprüsünün Anadolu yakalarına para yatarının fırsatını kaçırmayınız. Geniş araziler temin edilir..."

10

nisan

Gençlere baskı

Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti tarafından fakültenin yurdünde bulunan öğrenci cemiyetine ait panoda "NATOYA HAYIR" başlığı altında bir sergi düzenlenmiştir. Ancak yurt müdürü sergiyi engellemek istemis ve kendisine karşı çıkan talebe cemiyeti başkanını yurttan attırmıştır. Öğrenciler bu karara direnerek başkan yeniden yurda almışlarsa da, yurt müdürü kendisini yenden yurutan çakartılmıştır. Buna rağmen öğrenciler NATOYA HAYIR Sergisini yerinde bırakırmışlardır. Öte yandan, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'num bir kram yönetimcileri, törenin öğrencilere polise ihbar etmeye devam etmektedir. Bilindiği gibi okulda fikir kuluğu kuran on öğrencisi okul idaresi tarafından bir ay süre ile okuldan uzaklaştırılmış bulunuyordu. FKF İstanbul Sekreterliği olaya protesto eden bir bildiri yayınlamıştır. Ancak, okul yöneticilerinden biri bildiriyi "gençler okulda olay çekerler" diye polise ihbar etmiş ve Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Kalman Küçük sağı: öğrenciler tarafından yakalanarak polise teslim edilmiştir. Kalman Küçük, Şehremi karakolunda tam alt saat bekletildikten sonra serbest bırakılmıştır. Bunu üzerine FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarıözen Okul Müdürü Ayhan Doğan'a bir telgraf çekerken bu tutumu protesto etmiştir.

Petrol İş Kongresi

Petrol İş Sendikasının kongresi Ziya Hepbir ile İsmail Topkar arasında büyük mücadeleye sahne oldu. Kongreye getirilen yönetim kurulu raporu partileriştii pe Hillka konusunda şu görüşü dile getiriyordu: "Partiler üstü politika demek, sadece tasvip edilmeyen partile girmeme politikası demek değildir. Bunu ve ideolojisi ne olursa olsun, hiçbir siyasi kuruluşun çatısı altına gitmemeye politikasıdır. Sendikacılık veya politikacılıkta belli mutlaka tercih edilmeli ve tercih edilen diğerine üstün tutulmalıdır." İçti sınıfları egemen sınıfların dumansuyunda gösteren bir görüşün hakim olduğu kongredeki Topkar - Hepbir ekibi mesin, sendikamın bölünmesine yolaçacağı tahmin ettiler.

Greve gidiyorlar

Yapı İş Sendikasının Amerika'lı işveren Foster Wheeler'in işyerinde işte grev kararını, grev oylaması sonucunda kecinleştirmiştir. Öte yandan Turizm İş Sendikası da, Beyoğlu'ndaki İmparator Oteli'nde çalışan işçileri işləkləri verilmədiyi işveren toplu sözleşmeye naşınmadığı için greve gideceğini açıklamıştır.

Kelepçeli bir devrime!

Jandarma refakatinde elleri kelepçeli olarak adliyeye getirilenin görülen yukarıdaki genç, bir kafile değil, 27 Mayıs Devrimiyle sonuçlanan öğrenci harketlerinin içinde gelen sımalarından devrime Raif Ertürk'tür. Stajyer Avukat Raif Ertürk ile arkadaşları Bozkurt Nuhoglu ile Deniz Gezmek, AISEC toplantıda Devlet Bakanının protesto ettilerini için mahkemeye verilmişlerdir ve ánımı üç ayık bir ceza söz konusu olduğu halde tutuklu olarak yargılanmaktadır. Geçen haftaki duruşmada da yargı, gençlerin tahliye edilmesi talebin reddetmiş, ayrıca samık avukatlarının savunma hakkını da kısıtlamıştır. Yargıda bu tutumunu tutuklu gençlerin arkadaşları protesto etmeleridir.

İdris Küçükömer

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyesi arkadaşımız İdris Küçükömer'in profesörlüğünü onaylamayan Üniversite Senatosu'nun kararını Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Bilindiği gibi gerek Küçükömer, gerekse Seneca Divitçioğlu'nun profesörlüğe yükseltilemeleri Profesörler Kurulu'na kararlaştığı halde Üniversite Senatosu "bilimsel yetersizlik" gereğesile bu kararları onaylamamıştı. Danıştay 12. Dairesi, Senato'nun "bilimsel yetersizlik" konusunda karar veremeyeceğini belirterek Senato kararını hukuka ve kânuma aykırı bulduğunu bildirmiştir. Bu durumda, Senato'nun Profesörler Kurulu kararlarını onaylaması gerekmektedir. Senato'nun kararını İktisat Fakültesi'nde büyük sevinç yaratmış, öğrenciler üniversitede bahçesinde eğlenceler düzenlemiş ve Küçükömer ile Divitçioğlu'na çelekler vermişlerdir.

Gençliğin protestosu

Fatsa'da TİP Kongresi'ni sabote etmesi üzerine İstanbul'daki üniversitelerde ve yüksek okullarda okuyan 85 Ordu'lu genç bir bildiri yayınları ve bu tertibî hazırlayanları "TÜRK HALKI NIN DÜŞMANI" ilân etmişlerdir.

Din

görevlilerinin kültürlerinin arttırılmasına karar verildi

NATO polisi

Kuruluşunun yirminci yılında "NATO YA HAYIR" kampanyaları aşırıken, Demirel İktidarı da Türkiye'de bir NATO POLİSİ kurmak üzere gizli çalışmalar yapmaktadır. İçişleri Bakanlığı kanalıyla Emniyet Genel Müdürlüğü'ne kırmızı çift aylı ve "Çok gizli" olarak gönderilen ve bir kopyası da Dışişleri Bakanlığı NATO Dairesi'nde bulunan tasarıya göre Türkiye'de Amerikan iş ve teşisleri bulunan yerlerde NATO polisi (NCOMP) faaliyeti temin edecektir. Pentagon'da hazırlanan ve kötü bir dille Türkçe çevrilen tasarı Türk Hükümeti tarafından da onaylanırsa bütün Amerikan iş ve teşislerinde birer merkez karakolu olacak ve bu karakola bağlı ekipler şehir içinde ve dışında devriye gezebilecektir.

Güçbirliği ilkeleri

Gerilemeye karşı güçbirliği yapan devrimci kuruluşlar, "millî bağımsızlık, millî devlet, gerçek demokrasi, lâik devlet, sosyal devlet, hukuk devleti" ilkeleri etrafında birleşiklerini ve asıl amacın tam bağımsız Türkiye anlayışı içerisinde anayasaya hedeflerinin eksiksiz olarak gerçekleştirilmesi için çaba sarfetmek olduğunu açıklamışlardır.

Roma toplantısı

Türkiye İşçi Partisi adına Genel Sekreter Rıza Kuas ve Merkez Yürütmeye Kurulu üyesi Prof. Sadun Aren'in de katıldığı "Akdeniz Ülkeleri İle İri Kuvvetler Konferansı", çalışmaları tamamlayarak bir bildiri yayımlanmıştır. Bildiri, Akdeniz'deki bütün İngiliz ve Amerikan işlerinin kaldırılması, Amerikan Altınçel Filosu'nun Akdeniz sularından çekilmemesi, Amerika ile İspanya arasındaki savunma anlaşmasının yenilenmesi ve NATO'nun dağılmamasını islemektedir. Bildiride, ayrıca, Amerika'nın Akdeniz'deki emperyalist varlığına hücum edilerek "Amerika'nın bütün dünyaya hükmeme stratejisini kendisine ılk merkez olarak Güneydoğu Asya ile Akdeniz" aldıgı belirtilmektedir.

Rudi'ye suikast

Avrupa sosyalist gençlik hareketinin liderlerinden Rudi Dutschke Batı Berlin'de bir Nazi hayranı tarafından tabanca ile vurulmuştur. Sosyalist Öğrenciler Federasyonu Başkanı Rudi'nin vurulması, bütün Almanya'da karışıklık yaratmış, polislerle öğrenciler arasında çatışmalar olmuştur. Berlin'deki gitterlere, Alman Üniversitelerinde okumakta olan bazı Türk gençleri de katılmıştır.

HAFTANIN YORUMU**DOĞAN ÖZGÜDEN****Bu ölümün hesabı ergeç sorulacaktır!**

Mehmet Ali Ermiş öldü... Hayır, ölmeli; olsun Dincer'in terörü öldürdü! Aylar var ki ölüm kendisini adam adımı izliyordu. Şiddetli bir entrakatı geçirmiş, bünyesi zayıf düşmüştü. Hicbir şekilde yorulmaması, üzülmemesi, heyecanlanmaması, sınırlanmaması gerekiyordu... Ama, Dincer'in savcıları bir kez takımlardı kendisine... Ne kitap yayımlarsa yayımlasın, derhal toplatma kararı çıkartıyor, ardından soruşturma, dava, soruşturma, dava, soruşturma, dava açıyorlardı... Savcılık, sorgu yargılığından gelen her tebliğat onun için birer ölüm çağrıtı idi... Bir ay kadar önceydi. "Go Home" başlıklı yazısından dolayı ifade vermek üzere adliyeye gitmiştim. Ermis de oradaydı. Yine toplatılan bir yazımından dolayı sorguya çağrılmıştı. Dâvetiyelerimizde saat 10'da sorguya çekileceğimiz bildiriliyordu. Tam dört saat kapıda bekletildik. «Hastayım, bu kadar beklemeye tâhammûl edemem. Alacaksanız alın şu ifadeyi...» diyordu... Mahkeme kapısında ölüme penceştiği her halinden belli idi. Ama dinleyen, anlayan yoktu. O gün yenilmedi ölüme; fakat zayıf bir bünye bu yorgunluğa, üzüntüye, heyecana, sinir bozucu beklemeye uzun süre direnemedi. Nitikim direnemedi de...

Ne demektir bir yaynevinin beş kitabı birden toplatmak, dünyanın dört bir yanında rahat rahat basılıp satılan kitapları Türkiye'de de yayınladığı için bir editörü hasta hasta adliye koridorlarını sürtükleyip canına kasdetmek? Düşünen insanları, inançlarının kavgasım veren kişileri tutuklamak ne demek? İki sayı önce "Devri-Süleymani" başlıklı yazımızda bunu sordduğumuz için "Adaletin kararları üzerinde mütalâa yürüttüğümüz" iddiasıyla yine savcılıkta sorguya çekildik... Koltuk uğruna girip çıkmadığı parti kalmamış bir transfer politikası, sırf çicaret çevrelerin gönlü olsun diye yazar üstüne yazar tevkif ettirecek, kitap üstüne kitap toplattıracak, adliye koridorlarında editörler can verecek; ondan sonra da bizden susmamız istenecek! Yok Hasan Bey, yok! Bu ülkede adalet adına adaletin boğazlanması göz yummayaçağız... Susmayacağrı! Bu, bir münferit yargıkarı meselesi değildir. Bir iktidar politikası meselesidir. Sekiz yıldır hiç bir gazete mahkûmiyeti kesinleşmeden tutuklanmazken birdenbire fikir suçu işledikleri iddiasıyla arka arkaya insanlar tutuklanmaya, her hafta birkaç kitap toplatılmağa başlanırsa, "adaleti" Kirat Partisinin adından ibaret gömeyenlerin de söylevecek sözü olmak serektir.

Adaletsiz Adalet Bakanı'nın teminatsız savcılar eliyle yürüttüğü terörün hukuki dayanıklardan ne denli yoksun olduğu yüksek mahkeme de kesinleşen kararları sabittir. Toplatılan kitap ve plakaların çoğu sonradan Yargıtay kararlarıyla serbest bırakılmış, hâflarında olur olmaz dava açılan gazeteci ve fikir adamları sonunda beraat ettilerimiştir. Toplatılan kitaplar eninde sonunda serbest bırakılmaktadır ama bu keyfi toplatmalar yüzünden yaynevlerinin uğradığı zararları kim tazmin edecektir? Bugün azılı caniler gibi tutuklanan gazeteciler ve disiplinler yarınlara beraat edecek olursa, demir parmaklıklar arasında geçirdikleri istirap dolu günlerin hesabını kimden soracaklardır? Türkiye adliyesini Torquemada'nın englisyonu haline getirmeye kalkışan Hasan Dincer bu soruların cevabını vermek rondadır. Ya, adliye koridorlarında can veren Mehmet Ali Ermiş? Hasan Bey sanmasın ki, bu olay bir süre sonra unutulup gitdecek, ardi arkası takip edilmeyecektir. Hayır! Her kitap toplatında, yazar, dâvâvîr ve editörler aleyhine her dâvâ acılışında bu olay hâftzalara daha köklü olarak yerleşecek ve bu ölümün hesabı ergeç sorulacaktır.

Bir sosyalist mahkemedede can verdi-

Gün Yayınları'nın sahibi Mehmet Ali Ermiş, geçen cuma günü saat 16.10'da Nazım Hikmet'in «Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim» isimli romanında komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla sorguya çekilirken adliyede bir kalb krizi geçtikten sonra ölmüştür.

Tamamen toplumcu eserler yayınlayarak Türkiye'deki sosyalist mücadeleye büyük katkıda bulunan Mehmet Ali Ermiş'in son zamanlarda yayınladığı kitaplar hemen hepsi toplatılmış ve hakkında Savcılık T.C.K.'nın 142. maddesine göre «komünizm propagandası yaptığı» iddiasıyla dava açılmış bulunuyordu.

Ermiş, kitapları toplatmak suretiyle uğradığı bütün maddi zararlara ve karşı karşıya bulunduğu ceza tehditlerine rağmen mücadelenin yılmamıştı. Bir süre önce enfaktüs geçirecek hastaneye yatırılmış, sorgudan orada da kurtulamamıştı. Karısının verdiği hasta raporuna rağmen Soru Yargıcı yanına bir zabıt kâtipi olarak gizlice Cerrahpaşa Hastanesi'ne girmiş ve hasta yatağında Ermiş'i sorguya çekmeye kalkışmıştır.

Ermiş'in kovuşturma konusu olan kitapları şunlardır: Marxizmin Kaynağı, İhtilâlin Özü, Sosyalist Savunmalar, Yaşamak Güzel

Şey Be Kardeşim, Çimen-to...

1924'te dünyaya gelmiş olan Mehmet Ali Ermiş, liseyi Kars'ta bitirmiştir, bir süre Edebiyat Fakültesi'ne devam ettikten sonra gazetecilik hayatına atılmıştır. Bu arada Türkiye İşçi Partisi'nde de aktif görevlerde bulunan Mehmet Ali Ermiş, 1963 yılında Gün Yargıcılığını kurarak tıpkı seçilmiş, mükemmel hazırlanmış bir çok kitabı kültür hayatımıza armağan etmiştir.

Ermiş evli olup, üç çocuğu vardır.

Ölümü gerek basın çevresinde, gerekse sosyalistler arasında büyük üzüntü ya-

ratmış ve Fikir Kuşüp Federasyonu İstanbul Sekreterliği su bildiri ile ortak üzüntüye tercüman olmuştur:

«Demir Ökçe'yi tanitti biz. Tanitti ve yeryüzünün her yerinde insana vurulan soysuz tekmeye karşı uyarı bizi. Demir Ökçe sınırlendi buna. Yürüdü bu yigit insanın üstline. Korkmadı Ermiş. Ve Çelike Su Verildi, dedi. Yürüdü Demir Ökçe Ermiş'in üstline... Korkmadı o... Sosyalist Savunmalar, dedi. Yürüdü Demir Ökçe, ekmeğine uzandı. Yaşamına uzandı. Enfaktüs'ten yatağında hastanede daldı odasına Demir Ökçe. Ne demek «Ve Çelike Su Verili-

BİRADERLER - KARDEŞLER MUTAREKESİ!

Iktidardır partisi AP'de Demirel'in çevresinde kümelenen «BİRADERLER» ile «MÜSLÜMAN KARDEŞLER» arasında bir mütareke yapılmıştır. Ahmet Dallı ile Settar İlksel'in uzun süren arabeluculuğu sonunda yapılan mütareke, senato yenileme seçimleri sonuna kadar devam edecektir. Bu süre içinde Demirel, kabinede değişiklik yapmayacak, Müslüman Kardeşlerin genel müdürlere ilgisini yitirecektir. Müslüman Kardeşler ise, Senato yenileme seçimleri için açılacak propaganda kampanyası sırasında, AP'de iktidarda bulunanları engelleyici davranışlara başvurmayacaktır.

Hazırlanacağı üzere ANT 6 Şubat tarihli 58'inci sayısında, «AP'nin sağları Demirel'ye yedekliyor» başlığı ile verilen haberde, AP içindeki mücadelenin bütün ayrıntıları ile kamuoyuna açıklanmıştır.

O tarihe kadar, gizli bir mücadele yürütmen Müslüman Kardeşler, desifre oluncas açıkça Demirel ve çevresinde kümelenen BİRADERLER'in karşısına dikkimlerdir.

● Demirel, «Halledin şu adam» diyerek Erbakan'ın tasfiye edilmesini istiyor.

Saadetin Bilgiç'i ve Erbakan'ı «Piyon lider» olarak kulan Müslüman Kardeşlerin Erbakan yolu ile sürdürükleri mücadele, çok verimli olmuştur. Erbakan'ın güçlenmesinden endişeye düşen Demirel, 1967 yılının sonlarında Odalar Birliği Başkanı Sürrî Enver Batur'a kesin emri vererek,

«Halledin şu adam» demisti. Ve Batur, Ankara'da maddi ve manevi yardımlarla ayakta tuttuğu bir sözde ajansı harekete geçirmiştir. Bu sözde ajansın yalnız abonelere ve okuması gerekenlere postalanın bültenlerinde, Erbakan'a yayılmıştır. «Ankara Haberler Ajansı» adlı Batur'un hımayesindeki ajansın, 18 Aralık 1967 tarihli bülteninde, ism vermeksız Erbakan'a yönelik, «Türkiye Odalar Birliği'nde bir adam» başlıklı, berberde şu satırlar yer almıştır:

● Suudi Arabistan'a gizlice edilen Erbakan edilen Erbakan hakkında osya düzenleniyor.

«Yayına başladığımızdan bu yana ilk defa bir portre haberini vermek zorunlu hissetti. Çünkü, çeşitli yönleriyle umut-maya çalıştığımız bu adamın kötü niyeti, kötü fikirleri ve tutumu Türk Özel sektörünün en büyük topluluğu olan Türkiye Odalar Birliği'ni kökülemeye başlamıştır. İşler yürümemekte, müzakereler dini inançlara göre sonuçlandırmakta ve birlikte tam bir kesmek huküm sürmektedir. Hükümet reali ise, bu ibret tablosunu üzüntü ile seyretemektedir.»

«Mevkii icabı, gerek yuride gerek yurdu dışında sık sık seyahat etmektedir. Yurt içi gezileri kendi menfur emellerini gerçekleştirmek için bedava imkânlardır. Bu imkânlarından yararlanarak etişmek istediği gaye sudur:»

Kendisi gibi ümmetçilerin desteğini kazanmak, bunu mümkün olduğu kadar geniş-

letmek ve sonunda da başbakan, evet başbakan olmak...

Bu husus kendisine hatırlıdır. Ama bu adam bunun peşindedir.

Bu husus kendisine hatırlatıldığında, güler, hem de büyük bir hızla... Amma derhal inkâr eder.

Ummevi olduğu kadar münker, hacı olmasına rağmen yalnızdır.

— Benim başbakan olmak istediğimi iddia edenler yalan söyleyorkarlar der. Aslında yalen söyleyen kendisidir. Çünkü, yurt içi gezilerinde verdiği konferanslarda Türkiye başbakanlarının tarifini yaparken, aslında kendin — if etmektedir.

Bu arada, Türkiye Odalar Birliği'ndeki kliniklerden söz edilen bültende, yönetim kurulu Erbakan'ı halledeceği, haber verilmiştir. Erbakan, bir yandan Anadolu gezilerinde kendi tarikatını kurarken, öte yandan, Odalar Birliği tâhlîlerini de amacı için kullanarak, tüm musevi ve mason ithalatçıları karşısına almıştır. Musevilerle Mason ithalatçıları BİRADERLERE baskı yaparken, Erbakan da «Frankfurt'a gidiyorum» diyecek Suudi Arabi-

dosayı Demirel'e vermekte gecikmemiştir. Dosyada yer alan önemli bazı konular, acele Odalar Birliği'nde Erbakan'a karşı olan gruplara aktarılmış ve Erbakan'ın harcanması için harekete geçilmiştir.

SÜLEYMAN DEMIREL
— Birader tâlia! —

MEHMET TURGUT
— Erbakan'ı seda etti —

rinden himaye kanatlarını çekmesini istemiştir. Hattâ Batur, yönetim kurulu bir karar almayıca olursa, «Mücadelenin mezası ve hedef değişeceğinin söylemişit.

Bu arada, bazı üyeleri, Erbakan ile Batur'u karşı karşıya getirmiştir. Başbaşa tam dört buçuk saat konuşan Erbakan ile Batur, görüşmeden sonra gene ellerine silâhlarını alıp mücadeleye devamdan başka çıkar yol olmadığını kabullenmişlerdir.

● Biraderler ve kardeşler mütareke yaparak Erbakan'ı tasfiye ediyorlar.

Demirel, Batur'ın Erbakan'ı harcamaya gücü yetmediğini görünce, bu kez Mehmet Turgut ve arkadaşlarının desteğini almanın daha yararlı olacağını hesaplamıştır. Bu arada, Demirel'in çevresinde kümelenen BİRADERLER ile MÜSLÜMAN KARDEŞLER arasındaki mücadelenin arabuluculuk yapan Ahmet Dallı ile Settar İlksel, Erbakan'ın hali ile söyle

Zencilerin kavgası

di; ne demek «Sosyalist Savunmalar?» Güldü Ermiş, kahkahalarla güldü; çağın gibi Demir Ökçe. Son darbeyi indirdi.

Ne demek Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim?

Kopardı yüreğin bu yigit adamın. Kopardı dostlarından, kopardı karısından ve işi çocuğundan, kopardı kavgasından.

Ama dostları, ama karısı ve çocukları komazlar bunu Demir Ökçe'nin yanına.

Gelir bir gün gelir
Hesap sorulur...

Bunu billyordu Ermiş.
Gözleri açık gitmedi bu yüzden... Bu yüzden korkunadı Demir Ökçe'den... »

eden Demirel, bllerek Millet Partisi'nni ekmeğine yağ sürmüştür. «Elmah-Konya müftüsü anlaşması» için gerekli ortamı hazırlamıştır.

Erbakan şimdil Bayar'ın da destegini alarak yakında huruş hareketine girişecek.

Erbakan'ın, Mehmet Turgut tarafından feda edilmesi MÜSLÜMAN KARDEŞLER arasındaki anlaşmazlık tohumlarının yeşerip, filizlenmesine yetmiştir. Önümüzdeki günlerde bakan'ın bir huruş hareketi ile Mehmet Turgut ve çevresindekileri devirerek, MÜSLÜMAN KARDEŞLER yönetimini ele geçirmesi sürpriz olmayacaktır. Çünkü Erbakan, Turgut ve çevresindekilerin karşısına Bayar'ın mutlak destegini alarak çıkacaktır. Bayar ise, aleyhinden kampanya nedenle Demirel'e daha çok kılınmış durumdadır. Aleyhindeki yayının durdurulması için aracılık yolu ile Demirel'e gönderdiği haberlerin olumlu sonuç vermemesi, Bayar'ın ünlü kinin katmerlemesi sonucunu doğurmustur.

Santiye yönetmekte, memleket yönetmeyi sık sık biribirine karıştıran Demirel için, yarınlar pek aydınık görünmektedir.

TİP'in aday adayları

2 Haziran 1968 tarihinde yapılacak kısmi senato ve milletvekili ara seçimlerine, Türkiye İşçi Partisi bütünlüklerde katılmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nden ön seçime katılacak senator ve milletvekili adaylarının gireceği iller, isim ve meslekleri aşağıda:

ADİYAMAN: Şemsettin ŞENER (Emekli Yarbay) ÇANKIRI: Emin UGANDOR (Emekli Hava Albayı) NEVSEHIR: Celalettin ATLIHAN (Emekli Jandarma Yarbayı) SİNOP: Mümtaz ORAL (Emekli Albay) BALIKESİR: Fahrettin YAKAL (Doktor, Emekli General) Recep GÜREL (Ankara İlköğretim Okulu Sosyoloji Öğretmeni) İZMİR: Nurhan YILUĞ (Avukat) Hüseyin SAVAŞ (İlköğretim Müfettişi) Ömer Sıtkı GÖKAL (Tarih Öğretmeni) Samim KOCAGÖZ (Yazar) Hamdi DURANASLAN (Emekli Subay, Hidrolog) Nihat SARGIN (Doktor, Göğüs

revlendirilmişlerdir. Mehmet Turgut, arabuluculara, Senato yenileme seçimlerine kadar müttarekeye taraftar olduğunu yalnız kabine değişikliği ve bazı genel müdürlerin görevlerinde alınması yolundaki çabaara verilmesini, yoklamalarda bazı adaylar için genel merkezin teşkilata baskı yapmamasını ve seçimlerde nereke kontenjanının kullanılmamasını istemiştir. Demirel, Turgut'un müttareke şartlarını kabul edince, Erbakan 4 Nisan Pery meyinde Odalar Birliği Genel Sekreterliği görevinden istifa etmiştir. Gazetecilerle yüz yüze gelmekten kaçan Erbakan kendisini telefonda yakalayan muhabirlere «Şu anda bu konuda bir şey söyleyebileceğim durumda değilim. Yarın konuşalım» demiş, fakat ertesi gün de ortadan kaybolmuştur. Gazeteciler, Erbakan'ı Ankara da ararlarken o, 5 Nisan Cuma sabahı Konya'ya gidip müftü ile Senato seçimlerinde adaylığını koyup koymama meselesini müzakereye oturmuştur.

Erbakan'ın adaylığı, Turgut'un da tasviri alınarak veto ediliyor.

Erbakan'ın Konya'dan senator adayı olacağı haberi, Ankara'ya ulaşır ulaşmaz, AP genel yönetim kurulu, hemen toplantıya çağrılmış ve mesele uzun uzun tartışılmıştır. Erbakan'ın adaylığının veto edilebilmesi için müttareke şartlarına göre MÜSLÜMAN KARDEŞLER'ın onayının alınması konusunda karara varılmış ve hemen arabulucular yolu ile Mehmet Turgut'a danışılmıştır. Turgut, «Evet» deyince, AP Genel Yönetim Kurulu, Erbakan'ın adaylığını veto etmiştir. Erbakan'ı silmek için Konya'yı feda

A merikalı bir zenci romanı arkadaşı var. Dünyaca tanınmış çok ünlü bir yazar. Bir gün zenci sorunu üzerine konuşuyorduk, şöyle bir soru atıldı ortaya:

• Bugünkü Afrika, Avrupa'nın yerine geçmiş olsayıdı, uygarlıkta, ekonomide böyle gefide değil de Avrupa'dan ilerde olsayıdı, uzaya ilk olarak Afrika'lilar gitseverdi, karaları böylesine küçümsemek kimsenin aklından geber miydi?

Bir olaya tek yolden bakmak, ne kadar doğru olursa olsun, biraz bağınazlıktır. İrk ayırmının elbetteki başka bir türlü sebebi vardır. Her birisi de önemlidir. Ama bunun bir ekonomik sorun olduğunu, bir sömürge olduğunu bilimsel kafaya düşünen herkes bilir. Afrika uygarlıkta, ekonomide Avrupa kadar ileri olsayıdı karaları küçümsemek kimsenin aklından geçmezdi. Ekonomik eşitlik olduğunda renk eşitliği de olacaktı.

Sömürgecilik bir efendiler ve köleler dünyası yaratır. Efendi insanlar, köle insanlar... Efendi milletler ve köle milletler. Ikinci Dünya Savaşına kadar olan silahlı sömürgeci devresi, ikinci dünya savaşından sonra geliştiğinden kompredorlu devresi. Komprador burjuvası sömürgecilikin her çağında olmuştur. Sömürgeci askerlerinin en büyük dayanağı kompradorlar olmuştur. Ama şimdiki sömürgecilik bütün gücünü kompradorlardan almaktadır.

Yüzyıllardan bu yana kara derillere köle oldukları, köle kalacakları durmadan telkin edilmiştir. Yönetici sınıfların zenci kültürünü yoketmek için yapmadıkları kalmamıştır. Onların kültürlerini yıkmak, kişiliklerini ellerinden almaktır. İnsanlıklarını ellerinden almaktır. Çağlardan Amerikalı beyazların zencilere yaptıkları budur. Öyle bir zenci tipi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır ki, hem manevi köle, dört başı mamur bir köle. Bu sırasa kar mı dayanır? Bu yıkımı, bu kadar horlanmaya, bu kadar ezilmeye insanoğlu nasıl dayanır? Zencilerin Amerika'da başkaldırması köleliğin hiç bir zaman sürdürilemeyeceğinin bir tamıdır. Gerçekten yüzyıllardan bu yana her yönüyle kölelige alıştırılmış olan zenciler, köleliklerini kabul etmeydiler. Amerika zencilerinin aylanışları insan soyunda kölelige karşı büyük bir direnç gücünün varlığını tanımlar. İnsanlar sonuna kadar, hangi şart içinde olurlarsa olsunlar, köle edilemezler.

Sömürülüğe karşı ilk tokadı yüzüllerde köleleştirilmiş Amerika'nın kara derili emekçileri attı Amerikanın bu gayri-insanı politikasına.

Çağımızda Vietnamlılar insanca direnenin ne kadar büyük ve kahraman insanların, insanlık tarikhinde ne kadar onurlu bir çığr açmışlarsa, zenciler de öylesine açmışlardır.

Türkiye'deki Amerika'nın şartlandırılmış köleleri, kompradorlar ve onların uşakları, vatan hayalleri bağımsızlığına yana olanlara, kölelige, sömürgecilige karşı olanlara diyorlar ki:

«Siz Türkiye'yi Amerika'dan ayırp Rusların emrine sokacaksınız. Çabınız bu. Bir milletin bağımsızlığını yaşayabileceğine gelemedi.

Kültürü yozlaştırılan, beyinleri yakan bir sürü salmış her gün yaratıldığı, bir komprador köle bölüğünün boyuna güçlendirildiği Türkiye'de de insanlar, Amerika zencileri gibi, sömürülüğe ve kölelige karşı koယaklardır. Sunu hiç bir zaman unutmayalı, Türkiye ne bir Vietnam'dır, ne de bir zenciler topluluğudur. Yeryüzünün en büyük imparatorluklarından birisi kurmuş bir soyun çocukları Türkler. Türkler Koca Sinan'ı, Yunus Emre'yi, Nasrettin Hoca'yı, Mustafa Kemal, Nazım Hikmet'i yetiştiren bir büyük kültürün sahibidirler. Yani bir büyük kişiliğin Hılebiribirimizi aldatmayalı, yalan olur, ayıp alır, şimdî burada sakız olmuş gerçekleri, bînbîrîn kere sayıp dökmeyein, Türkiye sömürulen, bağımsızlığını yitirilen, kültürü yozlaşdırılmasına çarşan, Amerika'nın full işgalinde bir memleketiştir. Gerisini siz benim külâhimâ anlatın.

Amerika kendi içindeki köleleştirme çalıştığı zencilere nasıl davranıyor, dünyadaki işgal ettiği toprakların insanlarına da bes aşağı beş yukarı öyle davranıyor. Tabii geride kalmış memleketlerin insanlarına... Vietnamlılara, Türkler, Yunanlılara... Bu efendilerin kölelere karşı davranışıdır. Bu davranışın tarih boyunca çok az bir değişiklik göstermiştir.

Zencilerin, Vietnamlıların önderliğinde dünya kötülükten kurtulmağa doğru gidiyor. Dünya zencilerini kriyorum. Darsi öteki bağımsız insanların başına... Darsi bizim başımıza.

Bu bir kara-beyaz doğusu değil.. Bu, efendiyile kölenin doğusu.. Emekçiyile patronun doğusu..

AŞIK İHSANI
(TİP Milletvekili Adayı)

Hastalıkları Uzmanı) EDİRNE: Hürrem ARMAN (Öğretmen) KIRŞEHİR: Nevzat KÖKSAL (Mühendis) İÇEL: Münir CE

RİT (Mühendis) Ali ORAN (Emekli (Yarbay) MALATYA: Hayrettin ABACI (Avukat) İsmail DUYGU (Emekli Deniz Subayı) GAZİANTEP: Saip ATAY (Doktor) Nihat OĞUZKAN (Emekli Topçu Yarbayı) BİLECİK: Osman Korkut AKOL (Öğretmen) BITLİS: Süleyman Köseresoğlu (Emekli Albay).

MİLLETVEKİLİ ADAY ADAYLARI

İSTANBUL: Mehmet Tahir SEVİNÇ (Mensucat İşçisi) Mustafa ÖZABACI (Paşaşehir Şise ve Cam Fabrikası İşçisi) İhsan SIRLİOĞLU (Halk Şairi) ÇORUM: Mustafa Kâmil KARADENİZ (Öğretmen) ADA: NA: Rafet METİN (Sendikacı) DİYARBAKIR: Yücel ÖNEN (Avukat) URFA: Hüseyin KİRAZ (Dış Doktoru).

Sağcılar kavga çıkardı

Maçka Teknik Okulu İngat Şubesi Kongresi geçen hafta yapılmış ve yönetim kurulu seçimlerini tam liste halinde sosyalistler kazanmıştır. Bu sonucu karşısında sağcı grup kongre bitiminde arbede çökmüş, sokaklara dökülen 250'ye yakın öğrenci arasında kıyasa kavga olmuştur. Kavgada dört sağcı öğrenci yaralanmıştır.

Seçim sonucuna saygı göstermeye olay çıkartan sağcı öğrenciler, gece diğer gençler tarafından Teknik Üniversitesi Öğrenci Yurdu'na kabul edilmemişlerdir.

Örgütü olarak hareket eden ve ucunda gamalı haç bulunan coplar taşıyan sağcı öğrencilerin diğer öğrenci kongrelerinde de olay çıkartmağa hazırladıkları söylemektedir.

Ortanın solunda "casusluk,, üzerine bir söz düellosu!

Geçen haftanın ilk günü 168 mevduyuyla, çoğunluk bulunduğu bildirilerek toplanan Millet Meclisi, en eğlenceli bireşimlerinden birisini yaptı. Toplantı boyunca en çok eğlenenler de Devr-i Süleyman'ın iktidarımların milletvekilleri oldu. Başbakan Süleyman da, takımyla birlikte bu eğlentiye katılmaktan kendini alamadı.

Devr-i Süleyman'ın iktidarımların, o gün her nasıla Meclis toplantısına katılmayı düşünün milletvekillerini ve de Süleyman'ı bu kadar eğlendiren ola, ortanın solundaki Cumhuriyet Halk Partisi'nin tır solcusuya bir göbekçisinin kışamasıydı. Cumhuriyet Halk Partisi'nin Yozgat Milletvekili ve zengin tarımçı Celal Sungur'un, Avusturyalı casus Slavik'e devlet sirlarını para karşılığında verdiği iddiasıyla dokunulmazlığının kaldırılması istenmişti.

Önce konuşan Sungur bu konuda polemik yapmadan, dokunulmazlığının kaldırılması yönünde oy vermelerini milletvekillerinden istedi. Ama, gelgelelim, ortanın solunun, sole geçinen üyesi Nevşehir Milletvekili Selahattin Hakkı Esatoğlu dayanamayıp söz aldı ve Sungur'un ne casusluğununu, ne para karşılığında otel köşelerinde devletin yüksek memurlarından aldığı sırları sattığını bıraktı.

Sonra yeniden Celal Sungur, yeniden Esatoğlu, gene Sungur gene Esatoğlu konuştular... İşte bu diyalogdan bazı bölümler:

CELAL SUNGUR — Esatoğlu, parayla aldığı davaları takip etmeyeceği kadar, arzulu ve şiddetli olarak böyle bir gayret içerisindeydi. Alla bın şükür ki, hükümet bu hadiseyi biliyor ve Esatoğlu'nun zaviyesinde değil... Ve gene Alla bın şü-

kür ki, Esatoğlu'nun zaviyesinden bu memlekette bu hadiseyi görenler pek azdır...

BEN YOZGAT'IN — Yerköy ilçesinde hakiki ahmetimi yedim...

BULVAR PALAS'IN — Ahmeti değil benim yedigim.

ESATOĞLU — Haltetmişsin sen, hadi, senin gibi adamları çok gördük... Besleme!

SUNGUR — Bu meels benide iyi tanır, benim hakkımıza bana itham etmeye yetenen zavalıya da iyi tanır.

ESATOĞLU — İbabat usak mı?

SUNGUR — Çok söylemeye, dırılanma!

ESATOĞLU

— Önce vatan, sonra parti —

Celal Sungur...
Ortanın Solu'ndaki
CHP'nin casusluk samığı
toprak ağası sağı

ne yazık ki, kallesce, benim partime mensup birisi tarafında bu kürsüde arkamdan hançerlenmek istedim... Ben dokunulmazlığının kalkmasını istiyorum. Ama benim gideceğim mahkeme, Esatoğlu mahkemesi değil, şerefli Türk mahkemeleri...

Esatoğlu'na kalsa bizi astırmaya, Allah ip çekmeyi sâma nasip etmez insallah...

BAŞKAN — (Esatoğlu'ya) Zatınlınız şu isnatlar altında kaldıınız. «Esatoğlu dışarıyı bilmez dedi, elsan falan da bildiği için» dedi. «Ben 1969'cu yine burada olacağım, o burada olmayı bekliyorum.»

ESATOĞLU — 69'da beni silicekmış... Önce kendisi, seçim bölgесindeki, bunun dışındaki dedikoduları silsin, sonra benimle uğraşın...

SUNGUR — Alla bın viedandan mahrum ettigi mahlüük... Yalnız viedansız değil, başkası var ama demeyim... Adamın öyle gözü kararmış ki, hukuk mektebinin arka kapısıdan çıkışmış bir adam olarak kalkıyor, rüyeyi edinmekle olan bir dava hakkında burada konuşuyor.

Üzüntün senin asıl Yozgat'ta doğdu. CHP Kongresi için Yozgat'a geldiğinde millet boynuma boğazına sarıldıkça kışkırtanın çatladın ya... çatlasan da patlasan da, ben gene muvaffak olacağım. Bana çırkef atmak isteyen insanları mücadele edecek kadar yaşayacağım. Ben yaşarsam, senin gibi bilavevet de değilim, evli barklı bir aile reisiyim... Bir gün gelecek, benim oğulları Gökhan ve Oğuzhan, senden benim intikamımı alacak.

Kervan yürüyecek diyerim, herif ben it miyim diyor, bunda ne kabahatim var benim Reis bey...?

ESATOĞLU — Alçaklı.

SUNGUR — Bende alıp ve remedigin senin ne ki...

ESATOĞLU — Sen kaç paralıksın ki be?

SUNGUR — Sen kaç paralıksın lan? Allah Allâhsız komünistlerden bu memleketi korusun. Beni itham ettiğin yanına kâr kalacak, ama bunun senin yanına kâr koymayaçağım.

ESATOĞLU — Sen nesin lidi be?

SUNGUR — Hadi, terbiyesiz. Tanrı Türkü korusun, namuslu adamları korusun.

Amerika Amerika olsun yeniden

Zenci Sair
LANGSTON HUGHES'dan

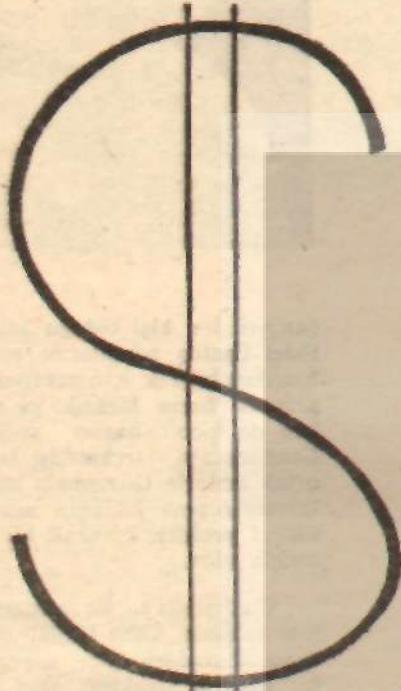
Amerika Amerika olsun yeniden — ★ — Döllensin yeniden o düş — ★ — Hani öneü gelir ya düzlerden — ★ — Özgür bir yurt bulmak için yollara düşmüş... (Amerika'nın görmedim Amerika olduğunu ben)... Amerika düşlerin düş geldiği düş olsun — ★ — O döllü döşü sevgilerin civan ülkesi: — ★ — Ne kiral, ne tıraş, sökmez olmuş o oyuncu, — ★ — Susa durduramazlar gayri herkesi... (Amerika'nın görmedim Amerikalığını hic) ... Oy, öyle bir yurt olsun ki benim yurdum, — ★ — Boğmasınlar vatan millet çelenklerine erkinliği, — ★ — Ama hakkı hak, özgü özgür olsun, ... Aldığımız her solukta duyalım eşitliği... (Eşitlik nedir bilmedim ömrümde,... Ne de özgürlük gürüm bu «hürler ülkesinde»...) Karanlıkta ne homurdanıyorsun utan... Kimsin sen yıldızla belük sıviy'can? — ★ — Ben yoksun beyaz, iteklenip, kazıklanmış, — ★ — Ben zencyim, sırtında köleliğin kirbaç izleri, — ★ — Ben toprağımdan kovulmuş kıl derili, — ★ — Ben boş bir umuda kapılmış muhacir, — ★ — Nereye el attıysam aynı kurt meseli, — ★ — İt ite, it kuyruğuna yesir... Ben umut, ben hayat doju delikatlı, — ★ — Düşmüsem bu kahrolası örümcek ağına, — ★ — Kâr, kazancı, haraç - Hicüm komşunun toprağına! — ★ — Altına hucum! Hicüm komşunun — ★ — Çalıntırip adamı çökün gırlaşma! — ★ — Para vurun! Parti vurun! Adam vurun!... Ben rençberim, topraz elin toprağı, — ★ — Ben işçiyim, makineye kiralık, — ★ — Ben zencyim, hepinizin usağı — ★ — Ben halkım, boynu büük, bağı yanık, — ★ — O düşe rağmen aç, halâ şamar oğlani... — ★ — Ah, öneüler! ben buyum işte, — ★ — Adam olamamış bir yurttasınız, — ★ — Dikis tutturamamış hiçbir işte... Ama o yalvaç düşü de gören benim, — ★ — O eski dünyada, daha bendeyken kirala — ★ — Ne gercek, ne güclü, ne güzel bir düş görmüşüm, — ★ — Yerin kulağında çinhyor ezgileri; — ★ — Amerika'da Amerika diye bir şey kaldıysa halâ, — ★ — Onun taşı, onun harcı, onun teri. — ★ — Ben-

dim ya ergeç denizleri aşan — ★ — Yurdum diyecek bir yurt bulmayan — ★ — Bendim o sarp İrlanda kıyasından, — ★ — Leh düzü ve Ingiliz çayılarından açılıp — ★ — Ve özgürlüğe doğru yelen açıp — ★ — Bendim ya gelen buraya — ★ — Bu «hürler ülkesi»ni kurmak için... Hür mü dedin?... Hür mü dedim? Kim? Ben mi? — ★ — Ben mi hürüm? Bu işsiz milyonlar mı hür? — ★ — Girev yaptığımızda kurşunlanan yoldaşlar, — ★ — Boğaz tokluğuna çalışanlar mı hür — ★ — Gördüğümüz bunca düşे, — ★ — Başladığımız bunca işe, — ★ — Okuduğumuz türkülere, — ★ — Diktığımız ağaçlara, — ★ — Doğurduğumuz çocukların — ★ — Ve emege eski karşılık — ★ — Bu işsiz milyonlar mı hür? — ★ — Yeninin ekmeği bir düş — ★ — Yeni Dünya kuyusuna — ★ — Belki o da dâlümüstür — Amerika, ah, Amerika olsun yeniden, — ★ — Bulunup da bir türlü kurulamayan ülke, — ★ — Ama kurulsaak ergeç o özgür olduğu yer herkesin, — ★ — Fakirin, yani zencinin, kızıl deriliñin, — ★ — Benim, yani Amerika'yı bulan bizlerin, — ★ — Kanyla, canıyla ve inancıyla, — ★ — Ocaklı kirek, dondu şapın ve yanın yüreğiley — ★ — Yüzylinder bayanını kurduğun... — ★ — Kuracağınız o yurdur. Söyle hadi, casus, de, komünist, de! — ★ — Leke tutmaz özgürlüğün çeligi, — ★ — Halkın kanını emenerinden — ★ — Kuracağınız bu ülkeyi... Açık söyleyorum, — ★ — Korkum yok, — ★ — Görmedim Amerika'nın Amerika olduğunu hic; — ★ — Ama yeminle söyleyorum, bak, — ★ — Amerika, Amerika olacak... Bu yıkım bu kıyım, bu zâlim gangster ecilenden — ★ — Bu uğursuz bu namussuz, bu hırsız ecilinden — ★ — Biz ki halkız, hakkımızı alalım, — ★ — Bu dağları, nehirleri, madenleri, fabrikaları... Kurtaralım bu uşuz bucakları ovayı, — ★ — Bu yemesi, bu güzelim topraklar üzerinde — ★ — Kurallım yeniden Amerika'ym!!!

Türkçe: CAN YÜCEL

Karaderiliyim öyleyse varım!

Ferruh Doğan

O

ncelikle şunu belirtelim ki, bu ülkenin, yani Birleşik Amerikası bütün kurumları,ırkçılık temeli üzerine kurulmuştur. Bütün mesele, bizlerin, yani bu ülkenin kara derililerinin ve sözü geçen kurumlara bağlı oturan beyazların nasıl ilerleyebileceğinin bilinmesindedir. Bu toplumda insanlığa yaraşır bir biçimde yaşamamızı engelleyen her şeyi nasıl ortadan kaldırabileceğiz? Beyazlarla etyolların gerçekten insanı iltikiler kurmasının sağlayacak kurumların temelini nasıl atacağımız?

İrk kaynaşmasının bir çözüm olmadığını, bunun beyazların üstünlüğünü "elebet sürdürcek bir kurumluk, bir tuzak olduğunu söylediğimizde bazı kararlılığı çıkarıyor. Beş altı yıldır bu ülkenin ırk kaynaşması yönünden çok ıleri gittiğini tekrar edip duruyorlar. Oysa bu bir düştür.

Şunu iyice kafalara sokmak gerekiyor... Biz ırk kaynaşması için değil, beyazların üstünlüğine karşı çıkmak, onları yolumuzdan defetmek için dövüşüyoruz. Bunun daha da iyi anlaşılması için «beyazların herhangi bir kimseye özgür olma hakkı bağıtlayabilecegi» yanlış düşüncesinden sıyrılmak şarttır. Özgürlük İhraç Kümeler. Çünkü bütün insanlar özgür doğarlar.. Ama ülkemizde karaderiller doğar doğmaz esir düşerler. Beyazlar, karaderillerden özgürlüğü esirgerler...

Ü

lkemizde medeni haklarla ilgili bütün yasalar, olaylar için yapılmıştır. Ben karaderiliyim. Bunu biliyorum. Karaderili olmakla birlikte, insan olduğumu da biliyorum. Sadece bu insan niteliğimle kamuya ait bütün yerlere gitme hakkına da sahip olmam gerektir. Ama beyazlar bunu bilmiyorlar. Ve her defasında kamuya ait yerlere girmeyi denedimde beni engelliyorlar. O halde beyazlara «Bu insandır, engel olmayım..» demek için bir yasa kaleme alınmak gerekiyor...

Oy kullanma hakkına sahip olduğumu da biliyorum. Bir imtiyaz değil, bir hak! Ne zaman bu hakkımı kullanmayı denedimse, üzerinde kurşun sıkılar, yumruklaştılar, para cezasına çaptırdılar, hapse attılar. O halde beyazlara «Bir karaderili oy kullanmağa geldiğinde onu rahat bırakın» demek için de bir yasanın kaleme alınması gerekiyor...

Medeni Haklar Hareketi'nin başarısızlığı uğramasının nedeni «Black Power - Siyah İktidar», yanı S. N. C. C. hareketinin yada büyük şehirlerdeki karaderili mahallelerinde patlak veren başkaldırımların gelişmesi değildir. Bu başarısızlık, beyazların kendileri toplulukları içinde kendi meselelerini çözmekteki yetersizliklerinden ileri gelmektedir. Başarsızlıklarının gerçek nedeni budur.

B

eyazlar, ABD'de olsun, Vietnam'da, Güney Afrika'da olsun, Porto-Rico'da, Güney Amerika'da olsun, hiçbir zaman demokratik ülkeleri işletmeye bilmemişlerdir. Amerika nereye eğindi attırsa, orada demokratik sistemi işletmeyeceğini düşmüştür.

Birleşik Amerika sadece iç politikasından ötürü değil, dış politikasından ötürü de mahküm edilmelidir. Birleşik Amerika dünyaya hükmetmek için her gün biraz daha fazla çaba harciyor. Birinin ayağa kalkarak «Bu ülke tanrı değildir. Dünyaya hükmetme hakkı yoktur» demesi gerekiyor.

Beyaz üstünlüğü doktrini, bilinci yada bilinciz olarak, bütün ülkede varlığını duyurmaktadır. Misionerler Amerika'ya geldiklerinde bütün yaptıkları «karaderillerin aşağı bir ırk olduklarımı söylemekten ibaretti. Afrika'ya geldiklerinde ilk yaptıkları şey, bizi vücutlarımızı örtmeye zorlamak olmuştu. Çünkü çıplak vücutlarımız, onların, yani beyazların cinsel duygularını kamçılıyordu. Onların cinsel duyguları kamçılandığı için çıplak dolasmak hakkını artık sahip değildik. Bizi medenileştirmeye, okutmayla geldiklerinde karşılığını çok pahalı ödedik. Beyazlar geldiğinde onlarda incil, bizde ise toprak vardı. Çekip gitmeklerinde toprak onlarındı, incil bize kaldı..

STOKELY CARMICHAEL

D

ünayı ele geçiren Beyazların doktrini, kendi kollarının medeni, dünyamız geri kalan kısmının ise barbar olduğu şeklindeydi. Bu yanlışdır. Onlar uygar değildir. Bugün bile modern misyonerler ruhlarımıza yükseltmek, bize beyazların toplumunda nasıl mevkî ve rütbe sahibi olunacağını öğretmek için ghetto'larmızda gelirler. Fakat bize doğruluğu, gerçeği, yani fukara olduğumuzu öğretmek istemezler. Bunun tek nedeni vardır: Bizim paramız yoktur. Eğer yoksulluk, fukaralık meselesini çözümlemek istiyorsanız, yapacağınız tek şey, hakkımızı vermektir. Bize çalışmanın gerekliliğinden, emeğin, şeref ve para getirdiğinden söz etmesinler Çünkü bunu yaparsa o zaman Rockefeller'i, Boby Kennedy'yi, Lyndon Johnson'ı ve de bütün takımı tutuklamak gerekecektir. Tabii bu arada, şu konferansı verdığım üniversitenin çok sayıda yöneticisini de..

Mesele, karaderiliinin çalışma yeteneğine sahip olmadığı bilinmesi değil, onun nasıl güç ve iktidar sahibi olacağıdır. O denli güç kazanılmalıdır ki, eylemi yasalara uygun sayılsın. Ülkemizde iktidarı beyazlar ellerinde tutmaktadır ve bundan eylemleri yasalara uygun hale getirmekte yararlanmaktadırlar. Şimdi eylemlerini yasalara uygun hale getirmek sırasında, karaderillerindir.

i

deologik savaş başlamıştır. Söz konusu olan, karaderiliinin beyazın tırkıını almadan, hoşuna giden kelimeyi kullanma hakkına sahip olup olmadığıdır. İsteseler de istemeseler de, biz, «Siyah İktidar» formülünü kullanmakta devam edeceğiz. Buna alışmalı gerek...

Beyazlar'dan «Siyah İktidar» onaylamalarını istemiyoruz. Beklediğimiz yeter. Kendilerini savunmak strasen artık Beyazlarındır. B'zi niçin ezip sömürdüklerini anlatmak sırasında Beyaz'lardır.

Bu ülkenin esaret konusunda kaynamasının nedeni açıkta. Çünkü, aşağı muamele görmek, insanlık dışı davranışlara hedef olmak, esaretin pençesine düşmek için karaderili olmak yetiyor ülkede. Bize yapılan baskının, her görlümenin istisna bazlı olaylar olduğunu söylemek düşpedüz yalandır. Gerçekte topluluk olarak eziliyor, horlanıyor biz.. Astında lapacı, sapık, tembel, hayvan olduğumuz yada kötü kokular çıkardığımız için falan değil, karaderili olduğumuz için eziliyoruz.

Bundan böyle ırk kaynaşması olacaksa eğer, bir ikinci yönde de işlemeliyiz. Kaynaşmaya inanırsanız, geliniz, ghetto'lara yerleşiniz; beyazların karaderillerin ghetto'larda yaşama haklarını savununuz! Karaderili beyaz mahallesinde yaşayamaz. Çünkü beyazlar bunu engeller. Eğer bir beyaz karaderilinin fukara kulübünde yaşamak isterse, buna hakkı olmalıdır. Karaderiller buna karşı koymazlar. Fark budur. Karaderili çocukların yüzde 6'sına cömertçe verilen beyazların okullarında okuma hakkı lüksünü, geri kalan yüzde 94'ü sefil kulüplerde yaşarken, elbette ki kabul edemeyiz. Çünkü bizi asıl ilgilendiren, geri kalan yüzde 94'tür.

M

esele, bu ülkenin beyazlarının karaderilleri insan olarak görmeye nasıl ulaşabileceklerini bilinmemektedir.

«Ben karaderiliyim, öyleyse varım!» demek gerek...

Yoksa, «Ben karaderiliyim, varlığımı bellilemek için üniversiteye girmem gerekiyor» değil..

Ben karaderiliyim, o halde varım

Karaderillerin dışında, güzelim mahallelerde yaşayan beyazlar.. Bizlerin oradarda oturmamıza engelleyen sizlersiniz. Ghetto'larda kalmamız isteyenler sizlersiniz. Sizin kurumlarınız..

Eğer Amerika, insan ilişkilerinin temel ilkelerde geçerli olduğu ülkeler arasında sayılacak istiyorsa, doğrudır.

Yeni bir toplum doğmalı, ırkçılık yokolmalı.

Derisi beyaz olmayanların sömürülmesi bu ülke ve de bütün dünyada ortadan kalkmalıdır!

(Berkeley Üniversitesi'nde 10 bin öğrenciye yaptığı konuşmadan..)

Fidel Castro ile nasıl tanıştım?

Bundan önceki bir stüdyo Che Guevara'nın genclik ve öğrencilik yıllarını arkadaşlarını anılarına dayanarak anlatmıştık.. Che, Tıp Fakültesi'ni bitirdikten sonra doktorluk yapmak üzere Venezuela'ya giderken Ekvador'da Ricardo Rojo isimli bir devrimci tıvşesiyle karar değiştirmiştir. Guatemala'ya giderken oradaki devrimci hareketle tanışmıştır. Ancak Amerika'nın devrimci Arbenz Hükümeti'ni devirmesi üzerine Che Meksika'ya geçmek zorunda kalmış ve orada Küba çatırtmasına hazırlanan Fidel Castro ve arkadaşları ile tanışmıştır. Yazı serisinin bundan sonraki bölümünden Che Küba İhtilâfleri arası nasıl karıştırmış ve İhtilâfları anlatmaktadır. Hatırıtmam bu saydakî bölümün de ayrıca, Che'nin Guatemala'lı bir İhtilâflî arkadaş hakkındaki anıları da yer almaktadır. Bu, Bolivya'da İhtilâflı uğrunda can veren Che'nin yine İhtilâflı uğrunda can veren bir başka İhtilâflının ölümü konusundaki duygularını ve düşüncelerinin ifadesidir.

Küba halkına karşı girişilen askeri saldırının tarihi, 10 Mart 1952 günü Fulgencio Batista tarafından yönetilen kansız hukuki darbeyle başlamaz. Bu saldırının başlangıcını bulabilmek için, kişinin Küba tarihinin derinliklerine inmesi gereklidir. 1933 yılında ABD Büyükelçisi Summer Welles'in yapmış olduğu silahlı müdahale bile, bu saldırının başlangıcı olarak düşünülemez. Hattâ, 1901 yılında Platt Kararnamesi'nin bile çok gerilerine gitmek gerekir. Bu saldırının kökü, 18inci yüzyılın başlangıcında ülkesinin Küba'ya karşı olan siyasetin açıktan Quincy Adams'a kadar uzanmaktadır. Quincy Adams, ABD'nin Küba'ya karşı gittiği politikayı şu şekilde açıklıyor:

«Küba, İspanya ağacından düşmekte olan bir elmağa benzemektedir. Bu elma gelecekte mutlak surette Sam Amerika'nın avuçları içerisinde düşmeliidir.»

Bütün bu olaylar dizisi yâmidâ Küba'vi değil, aslında bütün bir Amerika kıtasını kendisine hedef eden bir saldırı zincirinin halkalarını etkili etmektedir.

Çağımızda bir çok demokratik hukümetlerin askeri darbelerle yüzlerinden kaçan halkın yoksullarının karşı savunucuları, pâvetleri karşısında kendilerinin isbasına geçmeyen bir emperyalist akımın alâhâs ve destanlarından baskı bir şeyle değil, Tarih, bütün Lâtin Amerika ülkelerinin ortak bir özelliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Bütün diktatör hukümetler kâtip bir azılılığı temsil etmeye ve ictidarı daima askeri bir darbe ile ele geçirerekler. Geniş halk yığınlarının desteği kazanmış olan demokratik halk hukümetleri ise bir çok güçükler içerisinde gelişebilmekte ve yaşayabilemek için çok kerele de birlikte geçmeden sayısız suçlularla karşı karşıya bırakarak tâvizler vermeye zorlanmaktadır.

Bu suçluların yâmidâ ABD'nin Amerika kıtasını yerinden oynatan sosyal olayların yarattığı datgalanma larla oradan oraya taşınmak zorunda kalmış ve bu arada da Fidel Castro adlı bir başka Lâtin Amerikalı türünde tanışmak fırsatını elde etmiş.

ERNESTO
CHE
GUEVARA

Fidel'le tanışıyorum

Fidel ile soğuk Meksika gecelerinin birinde tanışmıştım. Hatırıduyma göre, aramızdaki ilk görüşme uluslararası politika üzerine olmuştu. Karşılaşmamızın üzerinden bir kaç saat geçtikten sonra, kendisinin gelecekteki İhtilâflilerden biri oluyormuştim. Şu anda Küba Hükümetinin başında bulunan Fidel ile Meksika'da nasıl ve niçin karşılaştığını açıklaymak isterim.

Karşılaşmamız 1954 yılında Amerika kıtasındaki demokratik hukümetlerin çöküntüye uğradığı dönemde rastlar. Aynı günlerde Guatemala'da Jacobo Arbenz'in başında bulunduğu kitâmanın son devrimci hukümeti de ABD'nin perde arkası oyuncularıyla başarısızlığa sürüklenecekti. Bu oyunu oynamaların başında; kişi ise, ABD'nin Dışişleri Bakanı John Foster Dulles'in bizzat kendisi idi. Şu garip rastlantıya bakın ki, Dulles aynı zamanda Guatemala'daki en güçlü emperyalist ticari kuruluşlardan biri olan United Fruit adlı şirketin ortakları arasında bulunuyor, fistilik hukuki danışmanlığını da yapıyordu.

Aynen bugün olduğu gibi, o zaman da Albay Arbenz Hükümetinin

hayranları arasında bulunuyordum. İşte bu yıldan, o ülkedeki Komünist Partisi içerisinde çalışmayı görev saymamışım. Gerçi Arbenz Hükümeti içerisinde hiçbir resmi görev almamış, ama ABD filkenin iç işlerine karışınca, United Fruit Şirketi'nin zorbalarını, karşı koymak üzere gençlik arasında bir grup örgütlemek için harekete geçtim. Saldırgana karşı koymak gerekiyordu, fakat nedense hiç kimse bunu yapmak istemiyordu.

F.B.I. ajanları United Fruit Şirketi için tehlikeli olabilecek kişileri tutuklamaya yada ortadan kaldırılmaya başlayımcı Guatemala'dan Meksika'ya kaçmıştım. Meksika'da 26 Temmuz Harekatı'nda bulunan Küba'lılarla karşılaşmış ve bu arada Guatemala'da iken tanıştığım Fidel'in kâtip kardeşi Raul ile arkadaş olmuşum, Raul beni, Küba'ya İhtilâflâ plânını hazırlamakta olanların lideriley tanışturmuştu. Bütün bir gece Fidel ile konuşmuş ve yukarıda da belirttiğim gibi, o gecenin sabahında kendisinin gelecekteki İhtilâflâ harekâtının doktoru olup çıkılmışım... Aslında, bütün bir Lâtin Amerika boyunca elde etmiş olduğum tecrübelерden ve Guatemala'daki hukümet darbesinden sonra zalim ve gaddar bir diktatöre karşı girişilecek herhangi bir İhtilâflâ hareketine katılmak için can atıyorum. Fidel'in bende bıraktığı izlenim, kendisinin ola-

ğanüstü bir kişi olduğu idi. Kısacası, Fidel Castro adamlarını son darbeye hazırlayabilmek için tarafsız bir ülke aranmak üzere Meksika'ya geldiğinde, ben de hiçbir başarı sağlayamadan Guatemala'yı terketmiş, fakat aynı ortak acıları Guatemala halkına bağlanmış olarak felâkete uğramış bu ülkeyi yeniden kuracak bir yolu aramakta idim...

Guatemala'ya ait anılarımı yazdığım şu anda, Küba İhtilâflâ ile ilgili konuya dönmeden önce, üzerinde derin bir izlemi bırakmış olan bir başka Lâtin Amerika'dan bahsetmek istiyorum.

Bir kaç gün önce Guatemala'dan alınan bir haberde, bir çok vatandaşın öldürildiği bildirilmişti. Buralar arasında Julio Roberto Caceres Valle'nin adı da vardı.

İhtilâflâ El Patojo

Bizler birer İhtilâflâ olarak, bütünü bir kitâyi boydan boya sarsan sınıf kavgası içerisinde, ölümlün sık sık karşılaşabilecek bir şey olduğunu öğrendik. Nedense, sınırlı dolu hayallerle geçen anlarda olduğu gibi, gelen zamanlarda da bizlere yodaşık eden bir dostum ölümlü daima acı oluyor. Julio Roberto çok değerli bir arkadaştı. Bedenen ufak tefek ve oldukça zayıftı. Bu yüzden aramızda kendisine Guatemala argosu ile «ufaklık», yada «çoçuk» anlamına gelen «EL PATOJO» adını takmıştır.

El Patojo ile ilk olarak bir trende karşılaşmıştım. Arbenz Hükümeti'nin devrilmesinden sonra Guatemala'dan kaçtı. Hedefimiz Tapachula, oradan da Mexico şehri idi. Benden çok daha genç olmasına rağmen kısa bir süre sonra yakın birer arkadaş oluvermiştim. Aynı güçlüklerle karşılaşarak Chiapas'dan Mexico şehrini birlikte yolculuk yaptık. Parasız ve ypranmış bir halde idik. Bizlere karşı düşmanca olmasa bile oldukça değişik bir ortam içerisinde yaşamak zorunda bulunuyorduk.

El Patojo meteliksizdi. Benimse bir kaç peso'm vardı. Derhal bir fotoğraf makinesi alarak parklarda şipşakçılık yapmağa başladık. Filmlerimizi stüdyosunda banyo edip basan Meksika'sı bir ortağımız vardı. Çek-

Guevara'nın hayatı ve hatırları

-3-

Derleyen: MEKİN GÖNENC

Küba harekatına başladıkları sırada Fidel Castro ve Che Guevara, devrime katılan köylülerle birlikte... Castro'nun solunda eli ağızında görülen devrimci Che Guevara'dır...

Gerilla Kuvvetleri bir kere dağılmaya görün, arkasından bir insan avı başlar. Aynen Alegra del Pio'da bizim başımızdan geçtiği gibi...

Genç kişilerin kansı bir kere daha özgürlük uğrına girişilen bir savaşta Amerikan topraklarına döküliyor. Bir başka savaş daha kaybedilmiştir. Biran canlarını veren silah arkadaşlarımız için gözümüzü atıtmak üzere işimize ara verelim ama, bir yandan da palalarımıza bilmeye devam edelim. Sevgili ölümlerimizin talihsiz olduğu kadar değerli tecrübelerinden kendimize kesin bir ders ya da sonuç çıkaralım. Bugine dek yapılan hataları bir daha tekrarlamamak ve yeni yeni savaşları kazanıp kişilere özgürlük sağlamak erteyle bu uğurda can vereşlerin ihtiyamını almak!

Ihtilâlcinin şiri

Küba'dan ayrılrken El Patojo hiçbir istekte bulunmamıştı. Önemli bir eşya da yoktu. Ne var ki, Meksika'daki bazı arkadaşlar tâmina kendisinin bir not defterine yazmış olduğu bazı şiirleri getirdiler. Bu şiirler, aynı zamanda ihtilâlcinin kaleme aldığı son eserlerdi. Bu şiirler, aynı zamanda anavatana ve bir kadına karşı duyulan derin bir aşkı şarkısı idi. Bu şiirlerin son satırları El Patojo'nun Küba'da iken karşılaştığı ve kendisine aşık olduğu bir kadına sesleniyordu:

Al onu, kalbimi,
Simsiki tut avuçlarında
ve gün doğarken
Açıver avucunu
Bırak, gümüşü ıstısm onu...

El Patojo'nun kalbi şu anda bize beraber. Bütün Amerika'yı ve Guatemala'yı aydınlığa kavusturacak yeni bir günün şafagında güneşin kendisini ısıtması için sevgilisinin ve tim bir halkın avuçlarında beklemektedir. Bugün El Patojo'nun sayısız arkadaşının Sanayi Bakanlığı'nda Julio Roberto Caceres Valle adlı küçük bir İstatistik Okulu bulunmaktadır. İleride Guatemala özgürlüğe kavuşduğunda, O'nun sevgili adı bir okulun bir fabrikatır, bir hastanenin ya da yepyen bir toplum kurmak üzere halkın savaşlığı herhangi bir yerin fizerine mutlaka asılmalıdır.

GELECEK HAFTA

GRANMA SEFERİ

tığımız o kötü fotoğrafları sahiplerine götüremek üzere çok kere bir ucundan öbür ucuna yürümek zorunda kaldığımız Mexico şehrinin bu sayede tamamıştık. Çektigimiz fotoğrafları milîşlerimize beğendirebilmek için, «resimdeki kılıçlığın ne kadar şirin çıktığı», «bir Meksika pezosu karşılığında böyle bir sanat eserine sahip olmanın kaçırılmaz bir fırsat olacağının üzerine dîl dökerek tezgâhî rîhî yapmıştık. Bu işi bir kaç ay südürdüktün sonra midemiz bir parça yemek görmeğe başlamıştı. İhtilâl bizleri ayırcaya kadar geçen sürede içinde işlerimiz yavaş yavaş daha da iyileşti.

El Patojo bir yandan Meksika Üniversitesi'nde fizik öğrenimi, bir yandan da gazetecilik yaparak hayat südüremeğe devam etti. Kimse den bir şey istemiyordu. İçine dönük, son derece zeki, kültürel ve oldukça duygulu bir kimseydi. Bu yıldızın kendisini halkın hizmetine adamıştı. Guatemala İşçi Partisi üyeleriinden olduğu için disiplinin ne olduğunu öğrenmiş ve ihtilâlcî çevreler için güven ve umut verici bir kişi haline gelmişti. Daha önceki alınganlığından ve gururu halinden hemen hemen hiç eser kalmamıştı. Aynen bir çiftçinin bir bitki üzerindeki yabau otlanrı ayıklayıp onu en mükemmel hale getirmesi gibi, ihtilâl de kişileri geliştirmek, onları zararlı unsurlardan temizliyor.

El Patojo bir yandan Meksika Üniversitesi'nde fizik öğrenimi, bir yandan da gazetecilik yaparak hayat südüremeğe devam etti. Kimse den bir şey istemiyordu. İçine dönük, son derece zeki, kültürel ve oldukça duygulu bir kimseydi. Bu yıldızın kendisini halkın hizmetine adamıştı. Guatemala İşçi Partisi üyeleriinden olduğu için disiplinin ne olduğunu öğrenmiş ve ihtilâlcî çevreler için güven ve umut verici bir kişi haline gelmişti. Daha önceki alınganlığından ve gururu halinden hemen hemen hiç eser kalmamıştı. Aynen bir çiftçinin bir bitki üzerindeki yabau otlanrı ayıklayıp onu en mükemmel hale getirmesi gibi, ihtilâl de kişileri geliştirmek, onları zararlı unsurlardan temizliyor.

Gerilla kuralları

Meksika'da iken El Patojo ile birlikte bir ihtilâlin doğumuna tanık olmuştu. Küba ihtilâlinde gönüllü olarak görev almak istediyse de, bu mümkün olamadı. Çünkü Fidel, benden başka hiçbir yabancı uyrukluunun ihtilâle katılması kabul etmemiştir.

Ihtilâlden kısa bir süre sonra El Patojo bir kaç parça eşyasını satıp Küba'ya gelmiş ve beni bulmuştur. Devrim Kübü'nda bir çok göreviye bulundu. Sanayi Bakanlığında Personel Müdürlüğü yaptı. Küba'da da El Patojo ile aynı evi paylaşmıştır. Fakat nedense işinden memnun değildi. Huzursuzdu. Bazı olaylar üzerine El Patojo'nun hangi amaç pesinde koştugu hususunda şüpheye kapılmıştım. Nihayet bir gün onu, Guatemala'nın bölgeleri dillerinden

El Patojo ise, o anda bunun imkân dahilinde olduğunu inanmış buluyordu.

El Patojo Küba'dan ayrıldı ve kısa bir süre sonra da öldüğünü haber aldı. Bu gibi hallerde kişi, daima bir yanlışlık olabileceğini yada isimlerin karıştırılabilirliği umuduna kaptı. Biz de bu umutla bekledik. Ne yazık ki haber doğru idi, annesi cesedi tanınmıştı. Kendisiyle birlikte başkarları da öldürülmüştü. Kimlikleri bize bilinmeyen bu gençler, El Patojo kadar zeki ve canları vermek bile göze almış bir gruptu...

Bozgunun buruk ve acı tadını bir kere daha hissetmemiştir. Ne var ki, ortada cevabı verilmemiş bir soru bulunmaktadır. Niçin başkarlarının tecrübelerinden gereken ders alınmamış ve niçin yukarıdaki basit kurallara uyulmamıştır? El Patojo'nun ne şekilde öldürülüğünü öğrenmek için gerekten bütün gayretler sarfildi. Bugün bile bu konu ile ilgili her husus hâlâ tam olarak bilinmemektedir. Ancak anlaşılır ki, savaş için hatalı bir bölge seçilmiş, askerlerin sâhih durumları kötü idi ve üstelik kendilerine gereğinden fazla güvenilmiş ve en önemli yeteri kadar uyamık davranışımamıştı. Hükümet Kuvvetleri adeta bir silpîrî yaparcasına üzerlerine gelmiş ve bir kaçıncı öldürmüştü. Gerillacılardan da, askerler kendilerini tekrar kıştırmışlardı. Bazıları da El Patojo gibi savaşırken öldürülmüşlerdi.

Bütün bunlar, arkadaşına verebileceğim tek şey olan, gerillacıklar tecrübelerimizden elde etmiş olduğumuz sentezlerdi. Ona bu işe girişmesini söyleyebilir miydim? Böyle bir şey yapmaya hakkım var mıydı? Bizler imkânsız görüldüğü bir zamanında bir şeyler başarmağa uğraşımistık.

Che Guevara, kendisini ihtilâlin lideri Fidel Castro ile tanıştıran Raul Castro ile birlikte

TONGUÇ

Köy Enstitülerini niçin yıkmışlardı?

Yusuf Ziya BAHADİNLİ

Tevfik İleri

Oğretmenin öfkesi yalnız İlhami Ertem'e, Orhan Dengiz'e mi? İbrahim Öktem'e, Tahsin Bangoğlu'ya, Reşat Şemsettin Sırer'e, Tevfik İleri ve öteklilere değil mi? Eşte onlara da. Onlar ki, sonrakilerden farklı bir düşüncenin, farklı bir sınıfın temsilisi ve görevlisi değildirler. Onlar da sonrakiler gibi bir düzenin, kapitalist bir düzenin savunucusudur. Hepsinin de düşüncesi yapının, eylemlerini ayrı ayrı incelediğimizde sonucum değişmemi görürüz.

1940 yıllarda ilköğretim seferberliği itam edilmiştir. Köylü de okumamıştı. «İlköğretim dava» insan olmaz davasıdır. diyorlu milli şef. Halkı okutmak, halkı uyarmak görevi yine öğretmeninDispasıydı. Bir devir açmak isteniyordu. Köylere gidilmeliydi, köylerde okullar açılmalıydı, helalar yapılmalıydı, köy evlerinin duvarları beyaz boyanmalıydı. Bunu öğretmen men yapacaktı.

1944 yılında Köy Enstitülerı ilk mezunlarını vermiş ve yüksek Köy Enstitüsü açılmıştı.

Ne var ki, Köy Enstitülerini mevcut düzende gelişen kurumlardı. Kapitalist bir düzende eğitim alabildiğine gelişir, halkın içine alır, içinci, köylüler eğitimin bütün ürünlerinden yararlanırsa, halkın çevreler bundan zarar gördürü. Onun igin hâkim çevreler, eğitimnin halka yönelmesini istemezd. Ama bir yandan da hâkim çevrelerin yaşaması, güçlenmesi yine eğitime münkündür. O halde önemli olan şey, «dizmelesi» idi, dozu iyi ayırmak gerekiydi.

Köyü, köylüyü, ancak içinden çıkıp, yine köye dönen halk coekler, yoksul köylü çocukları ile halktan yana olan namuslu aydınlar gönülgüne çekerabilen, aydınlatılabilir. Halkın içinden çıkıp, yine halka dönmek şartı. Okuyan halk çocuğu, sınıf değiştirmemeliyi. Sınıfına dönmeli sınıfının adamı olmamayı. Yeni tip köy öğretmeni sınıfı bir karakter taşıyordu.

Köy enstitüler, mevcut düzende hâkim sınıfların çarptırıla çetgen kurumlardı. Ve hâkim sınıflar, gelişinin tez farkına vardılar. Bu yüzünden ki, köy enstitülerinin kurucuları, aynı zamanda köy enstitülerinin yıkılar oldu.

İse, önce Hasan Ali Yücel'i Milli Eğitim Bakanlığından uzaklaştırmakla başladular. Yerine hâkim sınıfların bilinci temsilci, fasist eğilimi Reşat Şemsettin Sırer getirildi.

Sırer'in ilk işi, «bir fikri olan ve bunu söz ve yazı ile kamuoyuna duyurmak isteyen öğretmen

nin en yakın amirinden izin almazı gereğini» buyurmak oldu. Söz ve yazı özgürlüğü kaçıyor, teşrif başlıyordu. Bakanlıkta ve köy enstitülerinde görevli üç yüz civarında müdür ve öğretmen başka göreve sürülme başlandı. İlköğretim Genel Müdüriyet İsmail Hakkı Tonguç görevinden uzaklaştırıldı. Bakanlık sube müdürü Hürrem Arsan, Serif Tekben, Süleyman Edip Balkır, Sinasi Tamer, Safa Güner ve diğerleri Anadoluya dağıtıldı. İslahiyat Fakültesi'ni geçen Bangoğlu, komünist yetiştiyor, gerekçeyle, Yüksek Öğretmen Okulu'nu kapatılmıştır.

Köy enstitüler, Sırer'in «özel görevler» ile dolduruldu. Buralar irkçı turancı müdür ve öğretmenlerdi. Hazırlayıcıkları raporlar üzerine tasfiye ve İslahat O yapılmaktı. Kısa zamanda eski öğretmen ve idarecilerin birer «hain» oldukları - dört bir yana yayıldı. Binlerce ciltlik kitaplar meydanlarında yakıldı.

Bir emri Hasanoglu Yüksek Köy Enstitüsü, bir iki saat içinde darmadağın edildi. Öğrenciler nesnelerle çeşitli yolu yüksek okullara gönderildi. Okul müdülerlerinin «dikkatli olmaları» konusunda dikkatleri çekildi.

Yüksek köy enstitüsünden mezun olmuş yirmi iki genç öğretmen, yedeksubay okuluna çağrıldı ve devre sonunda yirmi ikisi de casus olarak kıtalara gönderildi. Türk edebiyatının iki önemli kişi, Talip Apaydin ile Mehmet Bağaran da bunlar arasındaydı. Babaları, dedeleri gibi onlar da er olarak askerliklerini tamamladılar.

Köy enstitüsü adı, sağa alınamaz oldu. Köy enstitüsü çıkışlı öğretmen, köy enstitüsüyle olan ilişkisini saklar oldu. Köy enstitüsü öğretmen ve öğrencilerinbabaları öğrencilerinden dolayı utanır oldular. Köyli bebeler, enstitüsü öğrencilerine «hain» gözüyle bakar oldular. Her gün gazetelerde, köy enstitülerinde Türk bayrağıın yırtılmadan, helalara orak-çekir resimleri yapılmadan söz edilir oldu. Tevkifler, Bakanlık emrine alınmalar gündük işlerden oldu.

1946 iktidarının, biçimsel demokrasije geçtiğinden sonra, hâkim sınıflara yaranmak için yapamayı: gey yoktu. Bu uğurda köy enstitülerinin, bir kaç yüz öğretmenin Türk köyisinin, devrimlerin sözü mü olurdu.

Yine aynı yıllarda Türk köylüsünden sefaletini «Bizim Köy» ile dile getiren öğretmen Mahmud Makal'm başına gelmeyen kalmadı. Bu tarihten sonra her iktidarın Bakan Makal'm hattırını sorar oldu.

Reşat Şemsettin Sırer'den sonra Bakan olan Tahsin Bangoğlu da aynı sınıfın adımıydı; bir başka davranış gösteremeyetegi

doğaldı. İsmail Hakkı Tonguç'u Talim Terbiye Üyeliğinden, orta okul resim öğretmenliğine, Hürrem Arsan'ı, ortaokul müdürüne öğretmenliğe indirdi. Hamdi Konur, bu dönemde iktidarın hismine uğramış, ondan sonra da rahat bir soluk almaşın öğretmenler arasına katılmıştı. Ankara ve İstanbul'da yüz elili iki öğretmen Anadoluya dağıtıldı. İslahiyat Fakültesi'ni geçen Bangoğlu, komünist yetiştiyor, gerekçeyle, Yüksek Öğretmen Okulu'nu kapatılmıştır.

1950'de iktidar el değiştirdi. CHP yerine DP geçti. Temelde bir değişiklik olamazdı. Yine hâkim sınıflar, iktidardaydı. Bir Tevfik İleri, bir Rıfki Salım Burak, bir Celâl Yardımcı, bir Atıf Benderlioğlu'nun, bir Reşat Şemsettin Sırer'den, bir Tahsin Bangoğlu'ndan, bir İbrahim Öktem'den farkı olamazdı.

1950 - 1960 döneminin öğretmeni, Türk Milli eğitimi için, eğitim tarihimize kara bir leke olarak yer alacağı muhakkaktır.

Öğretmen halk çocuğu, öğretmen emekçiydi, bu yüzden de devrimciydi ve onun içindir ki, hâkim sınıflar ve onun iktidarlarına karşı olması olagardı. Öğretmenin kıymının nedeninde dün de, bugün de bu gerçek yattaydı. Hâkim sınıflar ve iktidarlardan kendine karşı olana elbette karşı olacaktı ve kendine benzedenedek uğraşacaktı.

Bir çok bendelerin çıkışlığı da olagardı. Kiminé meyki, kimine para, kimine de başka çıkarlar sağlayacak ve böylece zayıf karakterli, kişiliksiz bendelerin soyut men emekçiydi, bu yüzden de devrimciydi ve onun içindir ki, hâkim sınıflar ve onun iktidarlarına karşı olması olagardı. Öğretmenin kıymının nedeninde dün de, bugün de bu gerçek yattaydı. Hâkim sınıflar ve iktidarlardan kendine karşı olana elbette karşı olacaktı ve kendine benzedenedek uğraşacaktı.

Bir çok bendelerin çıkışlığı da olagardı. Kiminé meyki, kimine para, kimine de başka çıkarlar sağlayacak ve böylece zayıf karakterli, kişiliksiz bendelerin so-

yısı artacaktı. Bunlardan birisi söyleşisini kısa buraya getirmekte yarar görüyorum:

Tevfik İleri, bu kişiye görev verir. Pazarören Köy Enstitüsüne müdür olur bu kişi. Görünürdeki görevi müdürülkse de, asıl işi, köy enstitülerini aleyhine malzeme toplamaktır. Yeni müdür acele etmekte, bilyüklerine karıştıracak, çıkmamak için her fırsatı değerlendirmek istemektedir. Bu fırsat hemen de çıkar. Bir gün iki küçük öğrenci kavga etmiştir. Köylerinden yeni gelenlerdir. Birisi güçsüzdür, kavgada dövüller. Dövilen çocuk, çok bilyüklerdir, dövenden kaçmak istemektedir. O günlerde, gazetelerde sık sık adı geçen bir işaretten yararlanmak ister. Hellâin kapısına orak - çekiç resmi yapar, altına da kendini döven arkadaşının adını yazar. Durumu öğrenen müdür, isterik bir şekilde olayı derhal dört bir yana telle duyurur. Polisler, jandarmalar, sevcipler, müfettişler okulu sarar. Müdür, resmi yapan öğrenciyi bildürür ve «bu gibi bilgi ve davranışları, okuldaki müdürü sevmediği, köylüden, yok-sulluktan söz eden ve eok çalışan müzik öğretmeninin öğrettiği» söylemesini emreder. Çocuk emri yerine getirir. Öğretmen apar - topar büyük hakemlerle hapse sokulur. Altı ay sorusuz, sualsız zindanda tutulur. Çoluğu - çocuğu peripan edilir. Ve sonunda her şey anlaşılsa da yine de polisin defterine bir kişiin daha adı: komünist mimili olasık geçer. Bu öğretmen Veysel Arseven'dir.

Öğretmen Halil Aytekin'in başından geçenler de, her dönemde hâkim sınıfların ve sözcüklerin düşüncelerini, kusuklarını, korkularını ve seviyelerini anlatmakla başlamıştır. Halil Aytekin, bir köy öğretmenidir: gören, düşünen, yazan, mücadeleci, halk çocuğu, halktan yana bir öğretmen. Öğretmenlik yaptığı köyde, karakolun önündede gecen, korkunç bir NIGHT duruyor. «Ne oluyor acaba?» diyerken karakol binasına girer. Bir köylünün jandarmalar tarafından yere yatarak dövüldüğünü gö-

STAV
BASIN İLÂN KURUMU
 Çağaloğu, Türkcağı Cad. no 1. kat 3
 Telefon: 2766 00 - 2766 01. İstanbul
 Basın 12950/446

TÖS Başkanı Baykurt, Ataöve cevap veriyor

Hasan Ali
Yücel

rür, tanıdığı jandarmalara, bu hareketin doğru olmadığını söyler. Jandarmalar, Aytekin'i de yere yatırlar. Bağırtı duyan köylüler yardıma koşar. Her tarafla telgraflar yağdırılır; «Öğretmen köylülerle karakolu bastı, isyan var!» Artık Aytekin'in başından geçenleri anlatmaya gerek yok. Böylece bir komünist daha doğar ve Aytekin, emekliye ayrılanadık Bakanlık emrine alımlar, sürgünler, hapisler yilda bir iki kez tekrarlanır. Aytekin'in serüveni CHP döneminde başlar, DP devrinde devam eder.

Demokrat Parti'İktidarının ilk Bakanlarından Tevfik İleri'nin ilk icrası (1) İsmail Hakkı Tonguç'u Bakanlık emrine almak olur. Tonguç'a yapılan davranış, her şeyi anlatır. Çünkü Tonguç:

«Bütün varlıklarını ve hayatı imkânlarını saklayan köye, halka dönmek, bu tükenmez kaynaktan kuvvet, ilham ve fikir almak, temele dayanmak ve bu mukaddes varlığı teşkilatlandıracak ona devletin bünyesinde hakiki yerini vermek» amacındadır.

Tevfik İleri, Tonguç'la birlikte Fikret Madaralı, Halil Aytekin, Zeynel İlhan, Mehmet Özdemir, Osman Yaçın ve İzzet Palancı'ı de Bakanlık emrine aldı. Bulardan Mehmet Özdemir'in politik suçu pek önemliydi (1). 1960 seçimlerinde, müdürlü olduğu okula seçim sandığı koydurmamıştı. Öbürleri ise köy enstitülerinde görev almış ya da halktan yanık öğretmenlerdi.

On yıllık DP dönemi bu minval üzere devam etti, gitti ve bu süre içinde nice değerlere kiyildi.

27 Mayıs hareketi, aydınlarla ve halka yeni umut kapıları açtı; kula kuluk yetecekti artık. Kişi düşündüğünü, duyduğunu, inançlarını rahat yazacaktı, rahat söyleyecekti. Demokrasi, gerçek anlamlıya kurulacaktı. Emek gerçek yerini alacaktı. Hirazlığa, namusuzluğa, zorbalığa paydosu artık. Halk bunu istiyordu, aydınlar bunu umut ediyor.

Öğretmen, 27 Mayıs'ı bir kuruluş hareketi saymıştır. Halkın da öyle bilmesi gereklidir. Öğretmen bir daha kollarını sıvadı. Köy köy, oba oba, kahve kahve dolaştı...

Atatürk'ü, cumhuriyeti, devrimleri o belletmişti. Şimdi de 27 Mayıs'ı, anayasayı o söyleyordu; 27 Mayıs'ı ona borçluyduk bir yerde, anayasayı da...

Anayasaya «eve», öğretmenle saglandı. Öğretmenin görevi yine bitmişti, yine lâyik (1) olduğu yere çekilmeliydi...

1965 seçimiyle yeni bir dönem açıldı. Yeni dönemin okları önce öğretmenlere doğru uçuşmaya başladı.

Adelet Partisi iktidara geçtikten sonra, iki yıl içinde, bin civarında öğretmen il içinde, ilden ile nakledilmiş, sürülmüş, Bakanlık emrine alınmış, görevi-

ne son verilmiştir. Ayrıca 2500'e yakın öğretmen de öğretmenlikten ayrılma zorunda bırakılmıştır.

Talip Apaydın, Mahmut Makal, Tevfik Yılmaz, Osman Karaca, Ali Dündar (Adana), Arif Şahin, İlhan Alkan, Feyzullah Ertuğrul, Fevzi Çimen, A. Kadir Bulut, D. Ali Uysal, Mehmet Yiğit, Çelebi Çınar, Hasan Kiyafet, Avni Aytan, A. Nuri Maeit, Hayrettin Karademir, Mehmet Öztek, Fakir Baykurt cezalandan öğretmenlerin adı duyulmuş olanlardır.

Kıyma uğrayan öğretmenlerin yüzde doksanının gerekçesinde politika yaptığı yazılıdır. Bu bir subjektif olvidür. Eğer objektif olsaydı, milliyetçi öğretmen deneklerinin kapatılması ve üyesi bulunan öğretmenlerin tümünün de en azından Bakanlık emrine alınması gereklidir. Bunların hepsi, açıkça ve her yerde AP'nin propagandasını ve militanlığını yapmaktadır.

SONUÇ:

Yukardan beri anlatmaya çalıştığımız durum göstermektedir ki, devrimci öğretmenin kapitalist dönemin savunucusu iktidalar, kurtla kuzu masalındaki görüntü içindedirler. Öğretmen, suyun ister list başında bulunursa, ister alt ucunda, ister suyu bulandırsın, ister bulandırmassisin, kurdun kuzuyu yemesi doğallığı içinde hâkim sınıf iktidarı, kendi yanında olmayanları yok edecektir, ona kıyasaktır.

Sorunu bu mantık açısından gördükten sonra, bazı öğretmen kuruluşlarının, bütün partileri yarının bire işveren (patron) seymasında; sendikayı partileri üstü (1) görmek ve göstermek istemesinde, hem korkun bir bilimsel yanlışlık, hem de gerekşim bir zorlama vardır. Gerçek anlamda sendika bir sınıf mücadele aracıdır. Bunun dışında eylem gösteren kuruluşlar sendika değildir ve olamaz. Olası olsa ya birer dernekler, ya da «sarı sendika»lardır.

«Partilerüstü» sözü ise bir faist yutturmacasıdır. Bunun entehlikleri yanı, devrimci kişi ve kuruluşlarında bir takım kompleksler yaratılmıştır. Bir parti, «millî bağımsız» tan yana mı? «Partilerüstü» kalmak için millî bağımsızlığı yana görünümeye eksişin ya da karşı çıkacaksınız. Bir parti «emek» ten yana mı? Siz, «emek» sözünü etmeyeceksiniz, daima «sermaye» yi baştacı edeceksiniz. Ama sendika «emek», sendikalı demektir, bunlara kulak «asmayacağınız!»

Memur politikaya uğraşmaya, işçi, öğrenci, asker, polis, öğretmen de uğraşmaya, yani iktidar politikasının dışında bir politikaya. Peki kim uğraşacak, kim iktidara gelecek? Ülkenin tüm üçkâğıtları ne iş yapacak, işleri nedir politikadan başka?

Politikanın bir «yaşantı» olduğunu bilmekten gelir hâkim çevreler...

Bir süre önce «özürsüz olarak üstüne toplantıya katılmadığı» gerekçesiyle TÖS Yürütmeye Kurulu Üyeliğinden düşürülen Türkaya Ataövün bu konudaki açıklaması geçen sayımızda yayımlanmıştır. TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt'un Ataöve verdiği cevabı da aşağıda yayımlıyoruz:

TÖS Tübügünün; «Özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmadığı» gerekçesiyle katılmayanlar üyelikten çekilmiş sayıdır. Maddedi gereğince üyeliği düşen ve yerine yedekten yeni üye alınan Türkaya Ataöv, bu durumu, gazetelere verdiği demeyle kamu oyuna, TÖS Subelerine dağıttığı mektupla üyelerimize tek yanlı olarak ve işte gelmeyen gerçekleri gizleyerek yansımıştır. İşin içiğini bilmeyenlerin yanıtacak nitelikte olan bu yayınları, aşağıdaki açıklamalarla değerlendirmenizi ve ilgilenen arkadaşlara duyurmanızı rica ederim;

1. Türkaya Ataöv, sadece üç toplantıya değil, Yürütmeye Kurulu üyesi bulunduğu altı ay içinde yapılan 48 toplantıdan 25 tanesine gelmemiş bulunmuştur. Kurulca görüşülüp izlenebaşlanmış, kalan 9 toplantı için Ataöv, Sekreterlige ya da Başkanlık bilgi vermemiştir. Yürütmeye Kurulu, üstüne gelmediği üç toplantı için Tübügün hukümünü uygulamıştır. Kurulun bu konuya ilgili toplantısı, 8 kişiyle yapılmış; 4 üye Ataöv'in üyeliğinin düşmesi, 2 üye düşmemesi gerektiği yolunda, kalan 2 üye de çekimsiz olarak kullanılmıştır. Durum, kendisinin söylediğine göre 9 üyenin doğrudan oyundan doğmamıştır.

2. Ataöv, durumunu üye A. Cenan'a bildirmemiş, onun bir sorusu üzerine üçüncü toplantıda katılmayacağını söylemiştir. Kaldı ki, üyelerin başvurma mercileri, bir zaman bir başka üye değil, Genel Başkanlık, yada Genel Sekreterlik. Bir olağanüstü söz edilemez, Ataöv, üç toplantı süresi Ankara'da bulunmuştur, hatta Genel Başkanlık telefonda «İlericiilik - Gericilik» tartışması yapmış, fakat özürünü sözlü olarak dahi bildirmek regâbi duymamıştır.

3. Geçen dönemde eski Genel Başkan olarak benim üç aylık devamsızlığım bu konuya örnek sayılabilir. İki ay, iki ayrı defa hastanede yatmak ve ameliyat olmak özüründe, bir ay da Yürütmeye Kurulundaki geçimsizliğine dayanan ve hesaplaşması geçen olağanüstü Genel Kurul toplantılarında yapılmış kapanan o konu başka bir konudur. Üstelik, o zaman TÖS Tübügü bugünkü devanın hükümlerini taşıymıştır.

4. Ataöv, özürlerini ancak üyeliğinin düşmesi söz konusu olucu, sonrasında uyanarak ya da uyarılarak bildirmiştir, ama Yürütmeye Kurulu bunları geçeri saymamıştır. Ataöv, üç toplantıda birinde güya çalıştığı SBF'nin birinde bir başka sendikanın, birinde de bir partinin bilim kurulu toplantılarında bulunmuştur. Açıklaması doğru olsa bile, TÖS'in toplantıları bunlardan önesiz değildir. TÖS toplantılarına gelmesi, yada önceden gelemeyeceğini bildirmesi gereklidir. Bildirmemiş, konuyu hafife almıştır.

5. TÖS yönetimine çok istekli olup da durumu sarsanın, derhal bir «İlericiilik - Gericilik» ve «Temel felsefe aylığı» İlerli süreçler; bununla ilgili bir takım bilimsel gerçekleri sıralayarak, isteyip istemediğinize bakmadan size ders vermeye kalkarlar. Bugüne dek bunun benzerlerini çok gördük. Herkes «Komünist» diyen bir başka Ataöv gibi, Türkaya Ataöv de maalesef herkese «Gericili» demek huyuna sahiptir. Altı ay, sahsem kendisile bir hayli konuşum, tartışım, mizaçımı ve kişiliğimi tanıdım. Başka kişilere ve kuruluşum etkisinde, hırçın ve geçimsiz bir kimsemdir. Vesveselidir. Yürütmeye Kurulu üyelerinin çoğu gericilik, bilgisizlikle, «ortanın solu» bir politika ilemekte, suçlayıp durmuştur. Kararlar kendi ağzından ifade edilen görüşlere uyandığı zaman kırılmış ve huzursuz olmuş tur. Sanırım böyle bir ruh halinde yazdığım bir çektme mektubunu herde anacak mecbur kalırsam ve üzüllerек yayımlayacağım.

6. TÖS'in temel felsefesi; meslek, yurt ve dünya görüşü, Tübügünde ve yetkili kurullarda kabul edilmiş Çalışma Programında yazılıdır. Genel Kurul ve Yönetim Kurulu bunu ileri doğru değiştirmek yada geliştirmek için çaba harcayabilir. Ama Yürütmeye Kurulunun görevi bu değildir. Ataöv, altı ay, katıldığı he-

men her toplantıda temel felsefe tartışılmış yapmış gündemdeki işlerin görüşülmenden kalmasına yol açmıştır. Bir sendika yürütücü bilimsel de olsa, doğru da olsa, her gün felsefe tartışması yapamaz. Yürütmeye Kurulu görevi, Tübügue ve Programa göre çalışmak ve biriken işleri yürütmektir, felsefe Tübükte vardır.

7. Altı aylık aradaşımda gürüp anladığımı göre Türkaya Ataöv İlerici bir kişidir, ama TÖS içinde herhangi bir arkadaşımızdan çok İlerici değil. Devrimcidir, devrimcilikte de hiç kimse ondan geri kalmaz. Billimebilikte de durum öyle... Bugün sadece İlerici, devrimci ve bilimci olmak yetmez. İlericiğin, devrimciligin, bilimciligin gerektirdiği yönde iş yapmak, meslektaşlarımızı örgütlemek, önemizdeki meslesi ve sosyal mücadele hazır olmak gereklidir. Değilse, devrimci bilimci ve İlerici niteliklerimiz läfta kalır. Bugün Türk toplumunun ve dünyamın temel ilişkilerini, üzerindeki emperyalist ve kapitalist etkileri, Türk balkının ve Türk öğrencilerin temel isteklerini «yaram» yaramaz. Milyonlarımıza tüketen üniversiteler ve yüksek bilim kurumları görevleri olan araştırmacıları ve yazarları yaparırsa, bu yönelik bigilerimiz artacaktır, Ataöv dahil hepimiz bir takım çocukluk hastalıklarını ve sektör davranışları burakarak bütün çalışanları, köylüyü, işçiyi, memuru, zenaatçılıyı örgütleyip, İkinci Kurtuluş Savaşımızı da yüz akıyla verebileceğiz.

8. TÖS'ü ortanın solunda, yada bir başka partinin ortusunda gibi görenler ve öyle gösterenler acı acı yanılıyorlar. Hele onu «fikirde ve eylemde egemen sınıflar yararına bir hareket» sananlar daha acı olarak yanıyorlar. TÖS, Devrimci öğretmenlerimiz İlerici bir temsil ve mücadele örgütür. TÖS, öğretmenlerimizin özük ve meslek sorunlarıyla uğraşmayı ilk hedef noktası olarak alır. Bu alı, onun bir parti değil, bir sendika olusundan İlerici gelir. Ama gene TÖS, öğretmen sorunlarının çözümü genel yurt ve dünya sorunlarının çözümüne ilişkili olduğunu, tipki üyeleri gibi, ulusal bağımsızlıkçı, reformcu, Anayasacı, antikapitalist, antiempyeryalist, barışçı bir öğretmen kurulduğudur.

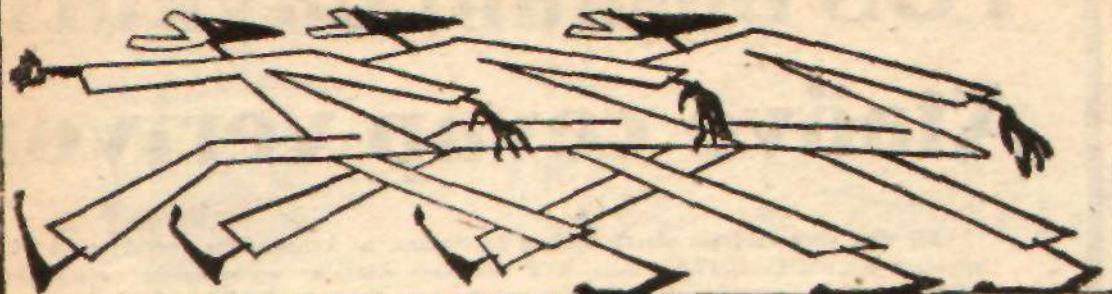
9. TÖS mücadeleşi asla bir Başkan-Bakan mücadelesi değildir. Öğretmen mücadeleinin simdiye kadar kendini maalesef pek fazla düşünen bir takım insanların propagandalarına alett. olmuş olmasının, TÖS içinde bizim mücadelenin de bu amaca yönelik olduğunu söylememiz! Bizim amacımız seçimsek, milletvekilli yada senator olmak değildir. Gelecek seçimlerde ilgili bir hevesimiz yoktur. Biz partici değiliz, öğretmeniz Öğretmenliği şerefini partiliğin şerefinden hiç de aşağı görmüyoruz, hatta üstün görüyoruz. Mesleki mücadeleümüz ulusal bağımsızlıkta, devrimcilikten, Anayasactan, antikapitalist ve antiempyeryalist, her rişti dünya görüşünden sapınıyor hoş görmeden, gibi, bilmeden bilir görünmeyi, patavatsızlığı ve tekeliğini de kabul etmez.

10. TÖS Yürütmeye Kurulu üyesi olarak, fikirleriyle eylemi birbirini tutmasa da Türkaya Ataöv'le birlikte çalışmaya devam etmek isterdim. Sahsen bunun için çaba harcadım. Hizap da o çaba harcamalı ve devam etmeliydi. Sağlık olsun! Biz gene de eskiden beri sevdiğimiz, ve uğradıkça meşgul olduğumuz fikirlerimize uygun olarak çalışmaya devam edeceğiz. Geçmişte olduğu gibi, bugün ve yarın da bize sucu bucú diyenler, diyecek olanlar hep gitacaklardır. Bunlar hangi çevrelerden ve partiden olurlarsa olsunlar, TÖS'in ve TÖS'lü öğretmenin ne olduğunu enlayıncaya kadar Türkiye'de safak sokmuş, halkın gözü açılmış ve öğretmenliğin muradı gerçekleşmiş olacaklardır. Ve o zaman dahi öğretmenlerin başarısını ve bağımsızlığı olmaya devam edeceklerdir.

Saygı ve başarı dileklerimizle...

FAKİR BAYKURT
Genel Başkan

BIRAKINIZ YAPSINLAR... BIRAKINIZ GEÇİNLER...

Amerika hızla iç savaşa sürüklüyor

KARA İHTİLAL BU YAZ PATLAK VERECEK!

Amerika'nın zenci sorunu birinci sınıfı çözümyolu aramış bir insan, 5 Nisan 1968 Cumá günü Memphis şehrinde kurşunlanarak öldürdü.

Cinayete kurban giden kişi, bir din adamı idi. Hayat boyunca şiddet hareketlerinden kaçınmış, bu yüzden Nobel Barış Armağanı'na layık görülmüşti. Ama bir beyazın kurşunlarıyla can vermekten kurtulamadı.

Cünkü, Medeni Haklar Lideri Dr. Martin Luther King, Amerikan vatandaş olarak dünyaya gelmek tahtıslılığne uğramıştı. Çünkü, derisinin rengi siyahi. Çünkü, Amerika'nın zenci vatandaşlarına beyazlarla eşit haklar verilmesini istiyordu.

1968 yılı başından beri önce Pueblo Olayı ve Ulusal Kurtuluş Cephesi saldırısı ile şamur üstüne şamur yiyen, daha sonra Dolar krizi ile adamlıklık batağı saplanan Batı Bloku «super lider» Birleşik Amerika. King'in öldürülmesiyle adamlıklık karıştı. Büttün Büyük Amerikan şehirleri, sıkı yönetim altına sokuldular. Başkent Washington'da Cumhurbaşkanlığı binası; Beyaz Saray, Tesisler Meclisi, Senato, Genelkurmay Başkanlığı (Pentagon), ya da büyük elçilikler ve öteki önemli merkezler askeri muhafaza altına alındı. Bellibaşlı Amerikan şehirleri yangınlarla harap oldu. İnsanlar birbirle-

ni öldürdüler. Polisler ve askerler zencileri katletti. Kan göveydi götürdü. Amerika adeta atom bombardimanına uğramışa döndü. Ufukta bir iç savaş ihtimali belirdi...

Neden?

• Amerika'da iç savaş ihtimalinin nedenleri

Nedenlerin başında, Amerika'nın bir numaralı problemi yer almaktadır: Irkçılık...

Başlangıcında bir İngiliz sümürgesi olan Beyaz Amerika'ya zenciler ilk defa esir sıfatıyla sokulmuşlardır. İngiliz esir tıccarları, 1619'da zorla yakalayıp zincep vurdukları Afrikâtları Amerika'ya götürmüştür, oradaki esir pazarlarında Amerikalı çiftçilere büyük karlar karşılığında satmışlardır.

Zenci köleler Amerika'nın ekonomik kalkınmasına alıntılarını ve kanlarını harç olarak katmışlardır. Büttün bu katkılarına karşılık zencilerin müdafatı hayvanların dahi tahammüll edemeyeceği ağır şartlar altında yaşamaktan, dayakta, hıncıtan başka bir şey olmamıştır.

Esaret müsesesesi, Amerika'nın İngiltere'ye karşı giriştiği Kurtuluş Savaşı'ını 1783'de kazanmasından sonra da devam etmiştir.

Zenci kölelerin Birleşik Amerikan Cumhuriyetleri'nde nazarı bakımından hüsrâyelerine kavuşmaları tarihi 1863'tür. Bunda 16'ncı Cumhurbaşkanı Lincoln'un gayretleri büyük rol oynamıştır.

Ancaq 1619'dan bu yana Amerika'nın zenci halkı, tam özgürlüğe pratikte hiçbir zaman kavuşamamıştır. 1863'te anayasasının kendilerine resmen eşitlik tanımamasına rağmen, zenci-

ler, 1968 yılında bile sakinde nif-vatandaş muamelesine uğramaktadırlar.

Birleşik Amerika nüfusunu hemen hemen yüzde 10'nu, ya ni 200 milyonun 20 milyonunu teşkil eden zenci Amerikan vatandaşları, hâlâ serbestçe okullanamazlar. İstedikleri mahallede oturamazlar. İstedikleri okullara çocuklarını yollayamazlar. İstedikleri iş tutamazlar. İstedikleri hastanelere, otellere, lokantalarla, sinemalara, otobüslerle, trenlere giremezler. Adalet huzurunda beyazlarla eşit muamele bekleyemezler. Beğendikleri cadde üzerinde iş-

Amerikan zencilerinin genç lideri Carmichael, Russell Mahkemesi Soruşturma Kurulu Üyesi olarak Vietnam'a da gitmiş. Resimde Carmichael, Vietnam'da TİP Lideri Mehmet Ali Aybar ve kurulun diğer üyeleriyle birlikte görülüyor.

Haluk TANSUG

yer açamazlar. Ve hepsinden kötüsü, günün her saatinde beyazların hakaretlerine uğrarlar.

• Zenciler hangi şartlar altında yaşıyor

• Zenci Amerikan vatandaşlarının ortalamaya kazancı beyaz Amerikan vatandaşlarının kiyaslığında sadece yüzde 52,5 tutmaktadır. Yani, zenciler, beyazlara orla yar yarına düşük ücret almak tadır.

• Yıllık ücret ortalaması 2500 Dolar'ın altında kalan beyaz adeli, beyaz nüfusun yüzde 45'ine varır. Aynı gruba giren zenci adedi ise zenci nüfusunun yüzde 68'ini aşar.

• Yüksek ücretlerden zenciler kendi nüfuslarına oranla yaranma imkanları, derece derece azalmaktadır. Düşük ücretlerde iş, kazanç edvelinde aşağıya doğru indikçe, zenciler gitikçe büyuyen bir çaplığa varmaktadır.

• Genel nüfustaki oranları göre zencilerin eğitim imkanları gayet düşüktür. Ze Amerikalıların büyük çoğunluğu, kasıtlı şekilde eğitimden yoksun bırakılmaktadır. Dolayısıyla teknigin hakim bulunduğu su dönemde zencilerin yi ücretli iş bulabilmeleri, ilerde bu iş sahaları kendiliğine açılsa da, imkansızlaşmaktadır.

• İşsizlikten en çok zarar görenler dalma zencilerdir. En küçük ekonomik buhranda işlerinden ilk ekiparılalar içinde zenci Amerikalılardır.

• Zencilerin hastanelerden yaranma imkanları da kasıtlı olarak kısıtlanmıştır. Zenciler arasında hastalık ve ölümler beyazlara oranla çok yüksektir.

• Mesken konusunda zenciler «getto» tipi fakir mahallelerde, gecikmeden bölgeye oturmak zorunda bırakılmışlardır. Parası olan bir zencinin dahi beyazların mahallesinde ev kiralamasıada alması mümkün değildir. Beyaz mahallesine girebilir bir zenci, isterse üniversite profesörü olsun, beyaz mahallesinden derhal kovulur. Hattâ fa la direnmeli halinde olur.

• Hâlâ zenciler, beyazların devam ettikleri bütün otellerde, lokantalarla, kütüphanelere, sinemalara, tiyatrolara, plajlara, pınarlara, hattâ umumi he'âlara girmezler.

• Güney eyaletlerindeki sehirlerin sokaklarında zenci A-

SIYAH'IN BAŞKALDIRIŞI...

Zenci sanatı insanca bir baş kaldırmanın ve hak aramanın sanatıdır. Afrikadan köle olarak gelen dedelerinin pamuk tarlalarında ırgat olarak çektilerleri acıları, okullara alınmamış yeni kuşağı burukluğunu yansıtır. Kendilerine renklerinden dolayı yapılan bütün aşağılamaları, hor görmeleri kapsar.

Langston Hughes hikâyeleri ve şiirleriyle zenci sanatının güçlü örneklerini vermiş bir sanatçıdır.

Ben bir zenciyim:

Gece gibi,

Afrikamın derinlikleri gibi siyah.

Köle oldum:

Kapısının önünü süpürmemi emretti Sezar, Washington'un çizmelerini fırçaladım.

İşçi oldum:

Ehramlar benim ellerim altında yükseldi, Woolworth binasına hârç kardım.

Sarkıcı oldum:

Afrika'dan Georgia'ya kadar bütün yollar boyuncu Kederli şarkları yaydım. Caz çaldım.

Kurbanlık oldum:

Belçikalılar Kongo'da ellerimi kestiler. Şimdi de Teksas'ta linç ediyorlar beni.

Ben bir zenciyim:

Gece gibi

Afrikamın derinlikleri gibi siyah.

(Sihamba'dan - Dost yayınları 1957)

Âşık Nesimi'nin yeni plâgi çıktı

- Külhane Çölde Bulunmaz
- Açıma Karanlık Yaprağı Yak Ronim İçin

GENEL DAĞITIM: Odeon - Milas Han, Tahtakale - İSTANBUL Ant. Der. 442

Siyah beyaz herkes silâha sarılıyor

Beyazın
terörüne
siyahın
cevabı:
Durma,
ateş et!

Mekin GÖNENÇ
New York'tan bildiriyor

Carmichael
Havanadaki
İhtilalciler
Konferansı'nda
Che'nin dev
portresi
altında
konuşuyor

İste bu nedenlerledir ki, bir asırdan uzun bir süre önce kendilerine tanınan hakları praktikte kullanamayan zencilerin sabır tükenmiş bulunmaktadır. Beyazların «Amat acele etmeyein, zamanla istediğiniz haklara avuçacaksınız, beyaz vatanlığınızda eşit duruma geleceksiniz» şeklindeki tavsiyelerini de artık dinlememektedirler.

• Zenciler bu yaz silâha sarılacak

Hele barışı gözüm yolundan yana olan Martin Luther King'in dahi öldürülmesi, artık tohammîl sınırlını aşmış, zencileri şiddet kullanma ve can vorme bahasına dahi olsa haklarını zorda almak yoluna sokmuştur. O kadar ki, zenciler, gerki se Birlik Amerika sınırları içinde bağımsız bir zene devleti kurmayı bile göze almışlardır.

Beyaz Amerikalılar, zenci vatandaşlarına barışı çökertip bırakmamışlardır. Zenciler iğin yegane limit, silahlı ayaklanmalara girişmektedir. İşte, barışı lider King'in öldürülmesi, Batı Bloku «super lider» Birlik Amerika'da bu yeni eğitti açan olaydır.

5 Nisan cinayetini izleyen Amerika çapındaki kaynaşmalar ve çatışmalar, zamansız ve tesadüfi bir gelişmedir. Gerçek zenci ihyaîlini, önlümizdeki yazın sıcak günlerinde beklemek gereklidir.

Tennessee sokaklarında koguşan zenci lideri Stokely Carmichael ve Rapp Brown, «not now, not now - şimdi değil, vindi değil» diye ırkdaşlarını uyararak söyle demektedirler:

«Henüz silahlanmadınız; «yazalarla başa gakamazsınız. Pazar sabredin, silahlanın, işte o zaman...»

İste «o zaman» bu yaz bütün dünya görecektir..

Beyaz Amerikalıları pasif direnme metodu ile yola getirebileceğini zanneden ve aslında Amerika'nın egemen sınıfları işin son derece «zararsız» bir lider olan Martin Luther King'in öldürülmesinden sonra bütün zenciler artık «Black Power - Siyah İktidar» liderlerinin çevresinde toplanmaktadır.

Öyle görülmeyecek, yazlarında, belki yazdan da önce, Amerika «İdetli» ve kanlı zenci ayaklanmalarına sahne olacaktır.

Başa zencilerin nüfus bakımından çoğunlukta bulundukları Washington ve Newark şehirleri olmak üzere Detroit, Chicago, Pittsburg, New York, Boston, Baltimore, Los Angeles, Memphis, Cleveland, Philadelphia ve Milwaukee gibi büyük şehirlerde gerek polis kuvvetleri, gerekse millî ve federal askeri birlikler her türlü askeri hazırlıklarını yapmış bulunmaktadır. Polis müdürlüklerinin bir çoğu özel silâhiyle ve hatta zırhlı arabalarla donatılmış... Büyük şehirlerde en yüksek binaların damalarına gözcü ve keskin nişancılar yerleştirilmek ve bunları değiştirmek için helikopterler alan polis müdürlükleri bile var. Silâh fabrikaları haril haril çalışıyor. Yalnız Detroit polis müdürlüğü son iki ay içerisinde 1500 adet yarı otomatik silâh satın almış. Ayrıca 9 milyon dolarlık silâh ve cepheye sipariş etmiş. Philadelphia polis müdürlüğü, kuvvetlerini adeta bir gerilla eğitiminden geçirmiştir.

Büyük şehirlerde beyaz ve siyah Amerikalılar arasında amansız bir silâhlanma yarışı var. Smith ve Wesson fabrikası her gün 1500 adet tabanca satıyor. Fabrika yöneticilerine göre ellerinde en azından bir aylık sipariş beklemektedir. Beyazlar devamlı atış eğitimi görmektedir.

Siyahlarda, King'in ölümünden nemen sonra «Zencilerin Guevarası» sayılan genç lider Carmichael'in çağrısına uyruk hızla silâhlanıyor, önlümizdeki kızgın yaza hazırlanyorlar.

Beyazlara karşı mücadele için zencilerin artık tek yolu var: Şiddet...

Zenciler şiddete başvurdukları için suglayanlara en açık cevap: ise Harlem'in 185inci caddesinde doğup büyümüş 24 yaşındaki Francis Harold isimli genç zenci veriyor:

«Zenciyi şiddetle ugulamak yersiz. Önce Amerikalıları tanımak gereklidir. Amerika bir şiddet toplumudur. Yeryüzünde şiddetin en çok tutkusunu olan ulus Amerikan ulusudur. Kisacası Amerikalı şiddetin «ver, kaçırl ve gangsterlere adeta özetli duyar. Amerika gerçekten bir Bonnie ve Clyde toplumu olup ekmeğin tar. En çok satılan ve okunan kitaplar şiddet ve cinayet kitabılardır. Egemen sınıflar Amerikan toplumunu bu yöne itmektedir, kişiler de buna uymaktadır. Kisacası, Amerikalı beyaz ve onların yöneticileri tek şeyden anılır: ŞİDDET... Martin Luther King, lâbu işi yapabileceğini sandı, beyazlarda kendisini nuzun süre kuandılar. Sonunda da şiddet yoluyla hayatına son verildi. İşte Stokely Carmichael ve Rapp Brown bu gerçeki kavramış bulunuyorlar. Bütün melaneti mevcut düzenden geldiğini biliyorlar. Statük de değişmediğe, Amerikan zencisinin yaşıntısı da değişmeyecektir. Black Power, bir anarşî hareketi değildir. mevcut düzenin geldiğini biliyorlar. Statük de MEŞRU SAVUNMA'sıdır.»

meraklı, beyaz Amerikalıya yol vermek» zorundadır.

● Polis teşkilatı daima zenci Amerikalıya düşman muamelesi yapar. Mahkemelerde bir zencinin bir beyaza karşı hak kazanması hemen hemen imkânsızdır.

● Zencilerin hayatı hiçbir zaman güvenlik altında değildir. Çünkü bir zenciyi öldürür beyazın mahkûmiyet hâkimî son derece zayıftır. Zenciyi öldürür beyazlar, görgü tamikleri bulunsa dahi, çögünükla berast ederler.

● Kendisine ağır küfürler edilen, en ağır hakaretlere uğrayan bir zencinin kendisini bedenen savunmaya kalkması söz konusu olamaz. Çünkü, ya zenci beyaza tecavizden larca hapse mahkûm olur veya hemen orada linç edilebilir.

● Zencilerin Amerikan seçimlerine korkusuz ve serbestçe

katumaları da imkânsızdır. Güney eyaletlerinde zencilerin oy kullanmalarını önleyecek birbir formalite ortaya çıkarılır. Fazla direnen halinde ise zenci dövüür veya öldürülür. Nitekim, çeşitli bahane ve tehdîdlerle oy kullanmaktan abkonan zenci Amerikan vatandaşlarının oranı Mississippi Eyaleti'nde yüzde 86,6'ya, Güney Carolina Eyaleti'nde yüzde 77,1'e, Virginia Eyaleti'nde ise yüzde 68,9'a varmaktadır.

Milli gelir dağılımında böyle sine adaletsizlikle karşı karşıya bulunan ve bütün sosyal hizmetlerden böylesine yoksun bırakılan zenci Amerikalıların, vatandaşlık müjelîfîyetlerinde ise hiçbir eksiklik göze çarpmaz. Verdikleri vergiler ve askerlik hizmet süreleri tamdır. Hattâ, cephede ateş hattına sürüme içinde zencilere rüfhan hakkı (!) tanımır. Mesela Vietnam'da en çok kayıp veren Amerikan askerleri zencilerdir.

Tennessee sokaklarında koguşan zenci lideri Stokely Carmichael ve Rapp Brown, «not now, not now - şimdi değil, vindi değil» diye ırkdaşlarını uyararak söyle demektedirler:

«Henüz silahlanmadınız; «yazalarla başa gakamazsınız. Pazar sabredin, silahlanın, işte o zaman...»

İste «o zaman» bu yaz bütün dünya görecektir..

Bir Alman sanatçısı Doğu'yu seçti

Nurettin TEKINDOR

WOLFGANG KIELING
— Doğu Almanyayı seçti —

Almanyanın en ünlu sahne ve perde sanatçılardan Wolfgang Kieling, geride sadece bir açıklama bırakarak Doğu Almanyaya ilâcî etmiştir.

Batı Almanyada 1965 yılında yılın aktörü ödülüünü alan 44 yaşındaki Kieling, «veda açıklamasında», bu adımı, Batı Almanyanın toplum düzenini protesto etmek amacıyla attığını belirtmektedir. 1965 yılında Batı Almanyada kazandığı yılın sanatçısı ödülüünü, Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi'ne yardım için açık arttırmaya çikan Aktör, açıklamasında söyle demektedir:

«Bugün Batı Almanyayı ve Batı Berlin'i terkederek, yaşamak ve çalışmak üzere, Doğu Almanya'ya gecivorum.

1967 ekiminden beri Batı Berlin'de bulunuyordum. Ve bu şehirde ne dolaplar döndüğünü bu kaldığım aylar içinde gördüm. Üniversitelerin toplantılarına katıldım. Ve bu toplantılar hakkında Batı Berlin gazetelerinde yazılıları okudum. Nasıl yalan söyleyip, halkın nasıl şartlandırıldığı gördüm. Ve anladım ki gerçekleri adice tahrif eden Springer - Presse (*)'nın yaptığı gibi bayağıklara karşı bir tek sanatçı olarak karşılaşma çıkmak mümkün değildir.

1965'de Los Angeles'te Amerikan zencilerinin ayaklanması da bizzat yaşadım. Ve

Vietnam'da olup bitenleri biliyorum. Bugün Amerika'daki ictidarn çok tehlikeli, kültür ve insanlık düşmanı olduğuna inanıyorum. Vietnam halkına ve Amerikalı zencilere karşı Amerikan Hükümetinin sistemli bir şekilde diilenlenen insanlık dışı cinayetlerine rağmen herkesin sustuğu, kudretli bir ülkede artık daha fazla yaşamak istemiyorum.

Amerikan politikasının cinayetlerinde payı olmam, tredütsüz serbestçe konuşabileceğim tek Almanca konuşan ülke olan Doğu Almanyaya gitdiyorum.

Batı Alman kültür hayatının, sebebi vesayet altına alma ve şartlandırmalar olan bir düşüş, çöküş içinde olduğumu biliyorum. Özgürlük, fikir özgürlüğü, radyo ve televizyonu tenkit etmek gibi son adaların da elbirliğiyle nasıl batırıldığına bir rastlantı sonucu tanık oldum. Bu arada özellikle, benim de dahil olduğum bir çalışmaya hazırlanan «Halle Nachbarn» programına son verilmesini düşünüyorum. Dar arkadaş çevrelerindeki sobbetlerde söz politikaya gelince, dostluğun nasıl parçalandığını, öğretinin tecrübelerin yeri nasıl peşin hükümlerin allığına yaşadım.

Benim sempatim; Batı Almanyadaki, Batı Berlin'deki, politik faaliyet gösteren; ictidarı, otoriteyi, şartlandırmayı

Bir sonun başlangıcı... —

Ortağoğu Teknik Üniversitesi Amatör Tiyatro Senliği Türkiye'ni sanat hayatına damgasını vuracak güçte bir olay olmuştur. Tiyatro Senliği hakkında S.B.F. Tiyatro Kültürü Dergisi «SAHNE» de yayınlanan bir yazımız sütunlarımıza alıyoruz.

Büyük şirketlerde toplanmış ola profesyonel tiyatrolarımız sanata susamış toplumumuzu doyuramamaktadırlar... «Amatör tiyatrocu oyuncudur, marangozdur, boyacıdır, (v.s., v.s.)... sanatın hiç değişeyen gerçekleştirmesi niteğini sonuna kadar kullanacak kendilerine karşı, eikareci anlayışla savasmaktan bir an olsun kaçınmayaçaklıdır.» «Senlik 66»

«Bütün devrimci kuruluşlar gibi tiyatro da üzerine düşen görevi yerine getirecek ve getiriyor da... Bu ıyanış halkın soranlarını somut olarak ortaya koymayı içindir. Tiyatro en etkin araçlardan biridir... Zemem sunulmuş şıklarla: büyük bir titizlikle korumak kabasında olan çevreler bütün yüceleri ile halkı susturma gayretinde olduklarından tiyatrocu gençler de karşılımda görürler... Üniversiteliler arkadaşlarınıza ve Ankara'ya iyi oyuncular sunacak olan bu senliğin en tutarlı yolu tiyatrocu arkadaşlara ODTÜ öğrencilerinin vereceği güz olsalıdır.» «Senlik 67»

«Yıllarca devam eden bir çok yazarı, sanatçıyı gereksiz yere mesnul eden «sanat için sanat-toplum için sanatsa tartışmaları artık bitti»

ve birleşmeyi kötüye kullananlara karşı ayaklanmaya başlıyım; Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesini sadece lâf cambazlıklarıyla değil, bilâkis ger-

çek olaylar yaratarak destekliyeni genç nesledir.

Batı Almanya'yı terkediyorum, İnanıyorum ki, bir kişi

Hazırlayan: Aşık İHSANI AĞZI DİKİLEN HALK ŞAIRİ

Bu hafta size, bu gündü İran Şahının babası Şah Rızâ'nın hesapsız zulmüne karşı yazdıkları halktan yana şiirlerle, özgürlük savası verirlerken, Şah emri ile kötülerin zindanlara atılıp, biri ağızı sicimle dikilerek, diğerleri ise kurşuna dizilerek, kallesce öldürülmen İranın iki büyük halk şairi FARUHÎ ve AŞKİ'den söz açayım.

Faruhi 1891 de İranda doğmuştur. Genç yaşında, bir yandan milyonlarca İranlı gibi işsizlik ve sefaletle boğuşmuş, diğer yandan ise zâlim Şahın haksız, adaletsiz ve hain düzenine karşı şiirlerle savâşımıştır.

Şah, Faruhi'yi, «Sosyalîğin görünce» önce zindan attırmış sonra da ağızını sicimle diktirerek, pis bir işkenceyle öldürmüştür.

Faruhi'nin Farsça şiirlerinden Türkçe anlatımı örnekler akılda kaldığı kadar söyledir.

Şah için yazdığı bir şiirinden:

Watâ'a bir tek şahs yoktur zulmünden yakınmasın,
Kimse hatırlayamaz senin kadar bir zâlim dünyada.

Hürriyet için yazdığı bir şiirinden:

Hürriyet adına sende yüz kurşun işi yoksa
Devrimeller arasında yerin yoktur senin...

Aşk için yazdığı bir şiirinden:

Aşk macerası yaşamayan gönüle, gönül demem,
Devreme feda olmayacak vücutta vœut demem...

Faruhi ile birlikte yazdığı watâ ve hürriyet şiirlerinden, Şah'ın cellâtları tarafından, 31 yaşında kurşuna dizilen ve kanlı cenaze büyük bir halk kahbalığı tarafından eller ve başlar üzerinde taşınarak, Tahran'ın altı kilometre ötesindeki Şahabâlazîz'e gömülen 1894 doğumlu büyük halk şairi AŞKİ'nin de iki misârı veriyoruz:

Hürriyet adı: köliye çekmiş; adı hürriyet idarecilerimizdir.
Eşkıyanın adı: da kötüdür ama, başımızdakiler hep eşkiyadır.

olarak bir aktör olarak bu aramı atmadım gerekiyordu. Benim de katkımdı olduğu halde, bende hiç bir şey bırakmadım bu «yalancı kültür» ülkesini reddediyorum. Karşı olduğum için, bu şartlandırmaya, sahtekârlığa, hilebazlığı, bir kişi olarak ortak olmak istemiyorum.»

(*) Springer - Presse Batı Almanyâ'nın en büyük basım tröstüdür ve yayınlanan gazete ve dergilerin %40'ına, (Berlin'de %90'ına sahiptir. Batı Almanyâ genelî her fırsatla bu tröste karşı çıkmaktadır.)

ŞİİR

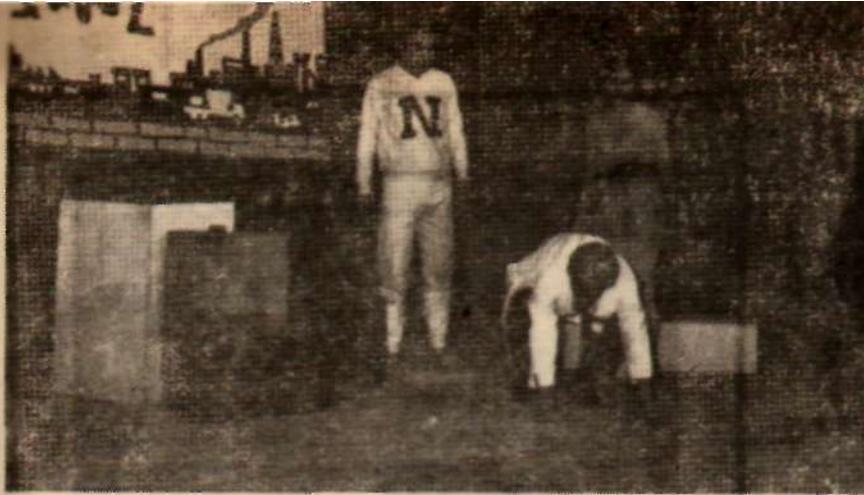
• Galip Ataç'ın kitabı, tarihsel materializmi bîlinçli bir şekilde yansitan diyalektik şiir türündendir.

Sadi AKKILIÇ

Başa dört satırlık basit bir selâmla başlayan bu şiir kitabının, şîrsiz gibi gelen o selâmında ne engin anımlar ve ne coğuk şiirler yükü bünlüğü, sayfalar döndükçe anlaşılmıyor...

Okudukça bu yigit ve içli rüzgârla dolan yüregimizin yelkenleri, bizi bu ummanın şafakları bir yerine götürüyor...

Galip Mükrem Ataç, klasik anlamda, belki bîlinçli bir anatçı, büyük bir edebiyatçı değildir. Ama, gerçekçi Hümanîzma'nn doruklarına gitmiş doigun duygulu bir şâhîdir, iyi bir ya-zardır.

SBF
Oyuncularının
«Santrör»
oyunundan
bir sahne

layı dikkati çekti. Bu, insanların safarı hatta kalabilenlerin toprağı Anadolu'nun bağından kopup gelen devrimci sanatçılara, büyük kentlerin yüz kalıntılarından kurtulmaya çalışan devrimci sanatçılarm arasında etki alıyordu. Onlar kırzı tekrubeyi hayatı, gerçekle getirdiler; biz oylara kılaptırı götürdük. Varılan senteş belki tam değildi fakat inanlığımız olumlu yolu ilk adımıydı.

«Biz tiyatro yapyorduk. Fakat sanatın görevliliğinden baba, bilincsiz sanatçılardık. Şenlik bizi bilişlendirdi.»

Bu sözler Uşak grubunun yöneticisiydi. «Eğer benim oyunuma vatanı İhanet ediliyorsa, bu demektir ki bütün Anadolu vatanı İhanet ediyor.»

Eğitici ve öğretici bir eser olmasa bu kitap, «Dialektik» türün sağlam bir örneğidir.

Toplumu duyarlılığı, her misraında Frık çıkışları yapan Kitaptan bir iki parça okuyalı-

**İçinde doğup büyüdükleri
Kendi topraklarında**

Yüz yılın çizgileriley har-
taşmış
İrgitilmiş
Yanık yüzlerinde
Okunur yaşantıları

Ve bir örnek daha:

**Umaç korkusuyla sindirildik
Uyutulduk ninnileriyle Orta-**
çağ'ın
Kirkharamiler'le çevreldi dö-t
yanınız
İnsanlığımıza zadar
Soydular bizi...

Su yukarıdaki misra'da çığlık çıkışına haykırın sosyal keader, vatanseverlik, dileriz ki; bütün şairlerimiz aynı hız ve syni bînîle sarsın.

Türkiye insanlarının yaşıtlısun, özlem ve çilelerini anlatmayan, duymayan, duyurmayan Türk yazarına ne (şair) d-

ne de (muhabir)... O ancak bir parazittir... O, kâdîr.

Halklarımızın yokullsuktan kurtulması yolunda çaba gösteren yazarlara karşı şakan kalemler ise «vatan hainâdirler». Galip Ataç'ın «Bir Yigittin Destanı» başlıklı şiir, gençlere, genç şahrlere yol gösterici niteliktedir, açık... Kûndan synılık kılıç gibi, pırıl pırıl keskin.

Dialektik şiir, somut şiirdir: ne anlatmak istedigi ve ce ne yapmak istedigi bîlen şiir.

Dünyaca tanınmış ve sevilmış en yüce doruklara ernes büyük şahrlere bakınız: başarılı şaylan bütün şirleri, dum bîr «çökâkla» derinleşir gözünüzde.

Eşkilerin «sarahlâ», «avuzulâ» dedikleri işte budur. Sosyalist edebiyatın başka bir yöntemi yoktur. «Mâna fil bañmî şair» en ayip bir şevidir, «mâna» şîrin karîmdas kalırsa, ona istedigin kadar ad yakışır, (soyut şiir) de; ölü doğacak bir çocuğa can veremezsin. Hem kendî hem de halkları aldatmak yazısını değiştirmez onun. Hele, tu «soyut şiir» terimi, hani bir za vallya «arslanların arslanı» demek gibi bir şey.

Güçsüz oldukları için içlerini kaparıyorlar... Güçlü şîr açık, herkesin anhyacı gibi yazar.

«Dialektik şîrde şîrîm olmasız», şîrden hiç aulanmayı bilir tarafından ileri sürülmüştür. Gözlerimizi yaşartan, kalbten kalbe akan en güclü, en büyük, en pürüzsüz Türk şîrleri Dialektik şîrlərdir ve bunlar eâlîlik yazılıdır.

Şair Galip Ataç'ın «SAFAK COCUKLARI» adlı kitabı, Dialektik şîr türündedir; Tarihsel materyalizmi bînîli bir tâcimde, ince duygularla yansitan şîrlərdir.

TÜRK İŞ Kongresi

hangi açmazda

Kemal SÜLKÜR

Türk-İş kongresi toplanıyor. Tekâtilâh işçilerin çoğunluğu un üyesi bulunduğu bir konfederasyonun, «orgresi» öncesi görülen manzâa su-

Türk-İş, bugün «büttün işçileri de, «büttün tekâtilâh» işçileri de temsil edememektedir. Hem sendikası işçiler vardır, hem de DISK'te toplanan bînîlleri...

Türk-İş, kendi bünyesi içinde Türkiye'nin temel sorunalarında «tek görüşün temsilcisidir. Diğer ticaretin devletleştirilmesini isteyenler yanında «istemeyenlerin, toprak reformundan yana olanı» «starım reformundan yana» olanların sayısı bu kongrede belli olacaktır.

Türk-İş, aynı işkolundan kuruluş sendikalardan «birlerin temsilcisi olsamdan çıkmaz. Böylece Türk-İş, aynı işkolunda bile «birlik» sağlanamamıştır; tâvizci tutumuyla işçilerin parçalanmasına yol açmıştır. Tekel işçilerinin durumu en yakın ve en karakteristik önektiler.

Türk-İş, işçilerin grev hareketlerinde destekleyici olmaktan çok «kireç» durumuna düşmüştür. Paşa Bahçe revi, Mersin Rafinerisi grevi, petrol boru hattı grevi, Türk-İş'in içiden yana olmadığı açık ortaya seren eylemleridir.

Türk-İş, «partiler üstü politika» teranesiyle, işçi haklarını sömürmeye aşıklı sosyal sınıfların ekmeğine tereyağ sürdürdüğünü bîlmezlikten gelmektedir. Oysa Türk-İş içindeki örgütlerden en önemlilerinden bir kaçı kesinlikle bu görüşün karşılığında olduğunu açıklamış, raporlarında oile getirmiştir. Bu bakından Türk-İş çok önemli konuda iki yoldan birini seçme dönenindedir:

1 — Türk-İş, yöneticilerini, raporlarında da savundukları «partiler üstü politika» ilkesine, yani hâkim sermaye sınıflarının yararına süreğen düzenden yana oldukça kararlına hânamakta devam edecektr.

2 — Türk-İş Kongresi, «yassaların uygulanmasına elverişli olan ne de işçi sınıfının yararına çalışan bu partiler üstü politika» tezini reddedecektr.

Birinci ihtimal gerçekleşirse, bu görüşe aykırı terâî ihanât savunucuları olan sendikalar, temsil ettileriley üyeleinin ateyhine işleyen bir mekanizma içinde iki yıl daha kalma veball altında kalmak isteyemeyeceklerdir; o zaman Türk-İş'ten ayrılmalar beklemek en doğru tahmin olur.

İkinci ihtimal gerçekleşirse, tutumlar ve eylemleryle işçi

GRİPIN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans : 1621/441

Toplumcu Anadolu basını faşist zorbalığa direniyor...

Geçen hafta gizlere Babişli basının kitlesi uyutmak, statikoyu sürdürmek için girişikleri teşebbüslerden, yaptıkları yayılardan yeni örnekler vermiş, iki yüzü davranışları ortaya koymustuk. Babişli'nin tutumu gazetecilik mesesi adına ne kadar yüz kızartıcı ise, çilekes Anadolu basınının bünbir gülük içerisinde verdiği yürekli mücadelede de o kadar gurur vericidir.

Mesela, Fatsa'da TİP'e yönelik ılgıçı tertipler ve kabu kuvvet gösterileri karşısında Babişli basını susarken, terörün kol gezdiği Fatsa İçeri'sinde yayımlanan YESİL FATSA Gazetesi olayın hemen ardından tertibi büyük bir cesaretle açıklamış ve halka söyle seslenmiştir: «Bütün Fatsa halkı gördü ki, daha dünne kadar geçmişten acız olup vurguna bu fakir köylüyü sümürek apartmanlar diken, altlarına hısus araba çeken adamlar, bu komployu hazırladılar. Yaptıkları kılı işler ortaya çıkmaması diye yaptılar bunları. Ve bunları yapanları ve ne için yaptıklarını bu köylü billyor artık. Bu bir komplodur. Bunun 'sesini' bu fıkra köylüler soracaktır. Hem behemal soracaktır. Bundan şüpheniz olmasın...»

Bir süreden beri Malatya'da yayımlanan HALKIN DERDİ isimli aylık toplumcu gazetedede Mehmet Hayrettin Abacı, «Se-

Yine komünist parmağı!

Papaz King'in öldürülmesi büyük elnayettir. Onu öldürmenin bir «beyaz insan» olduğunu söyleyerek ama «karaburun» söylemiş daha fazladır. Çünkü ihtilal ve kan isteyenler King'i kendilerine engel görüyordular. Kıldı ki Amerika'da komünistler de var ve bunlar tam Vietnam barış için görüşme'ler başlayacağı strada Amerika'yı karıştırmayı yararlı bulurlar...

KADİRCAN KAFİ
(Tercüman - 10.4.1968)

Kabahat kiminmiş?

Sovyetlerle Milliyetçilerin arası açanlar kimlerdir, bilir musunuz? Kendilerine Komünizmin havarları üssü veren bizim azızi soke yazalarımız! Onlar olmasa Türkiye'de Sovyet aleyhtarı davranışlara rastgelenmediniz!

Başımızın derdi onlardır. Biz komşularımızda daha dost, daha yakın yapmayan onların mümasebetsizlikleridir.

İki memleket arasındaki tere düüt ve ayrılık buradan geliyor. Soğuk kuzey rüzgârları burada esiyor. Anlaşamazlıklar da bunlardandır. Görüyor musunuz, onların zararı yalnız bize dokunmuyor, Sovyetler'e de dokunuyor!

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 8.4.1968)

yalzme Çağrı başlıklı makalesinde günleri yazmıştır: «Artık yeter kuzu postuna bürünmüş kurtlara adandığın, yem olduğun, teslim olduğun. Artık yeter sana sümüründüğün, sümüründüğün için yoksun ve perigian olduğunу söyleyenlere, seni sümürenlerin, senin sırtından gününü gün edenlerin ıgvasına uyarak ürkük ve kuşku durduğun. Yoksun ve emekçi kardeşim, topraksız ya da az topraklı köylüm, sosyalist ol ki, sosyalistlere katıl ki, sosyalistleri güclendir ki, kurulastın...»

Zonguldak'da yayınlanan SÖMÜRÜCÜYE YUMRUK Gazetesi'nin 21 Şubat 1968 tarihli 9. sayısı mahkeme kararıyla toplatılmış ve gazetenin iki mensubu hakkında soruşturma açılmıştır. Buna rağmen müteakip sayısını aksatmadan yayınlayan gazete, bir yututmacıyı ortaya koyarak söyle demektedir: «Bizim arasında en çok söylenen sözlerden biri sudur: Hangi parti iktidara gelirse gelsin bu işler düzelmeye, biz gene buyuz, Halbuki her seferinde zengin sınıfın işleri düzündür. Çünkü adı ne olursa olsun, iktidarda daima onların partileri omuttur. Hele bir de biz emekçiler iktidara ağırlığımızı kayalmamak, işler düzeltirmi, düzelmey mi? O zaman anlaşılır...»

Trabzon'da yayınlanan SÖMÜRÜCÜYE KARŞI SAVAŞ Gazetesi'nde M. Nuri Ayvalı, İnhönu'nun NATO karşısındaki ıgribilgi tutumunu eleştirek su yargıya varmaktadır: «İsmet Paşa, emperyalizmin baş temsilisi ve syugulayıcı olan ve bunu NATO aراسığı ile yapan Amerika'ya karşıdır ama NATO'ya karşı

değildir. Yani silahlı emperyaliste karşı duran dünkü İsmet Paşa, bugün köpekli emperyaliste ve emperyalizme karşı değildir. Yillardır umudumuzu bağladığımız İsmet Paşa, bir gelişkiler ve tâvizler. abidesidir.»

Malatya'nın Ören Köyü'nde yayınlanan HASHAS Gazetesi, 1 Nisan'da yayınlanan 8inci sayısının baş tarafına ilgi çekici bir not koymuştur. Peşin Pazarlık başlığını taşıyan notta aynen söyle denilmektedir: «Gazetemiz Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerine uymayı taahhüt eder.» Hashas'ın bu notu, faşist mevzuatlı bir sâzîlimona demokrasî döneminin en güzel taşlamalarından biri olarak basın tarihine geçecektir.

Ordu'da yayınlanan UYANIS Gazetesi'nde sosyalistlere yapılan saldıruları ele alan Siyasi Ustası Hasan Bulut Çakırcılara söyle seslenmektedir: «Bak, sizin haklarınıza koruyan temsilcilerinize biz sizin gibi davranıyor muyuz. Biz sosyalistiz. İnsanları seviyoruz. Bizim nazarımda «Çoban Ahmet»le «Milyoner Şabancı» birdir.. Sunu da unut-

ma; bu işler parti dâvası değil, bir düzen dâvasıdır. Kapitalizm can çekisiyor, sosyalizm geliyor. Sizin gibiler ve dünya önüne dursamız yine önlâyemezsiniz. Bu böyle bilin!»

Denizli'de yayınlanan ULUSÇA UYANIŞ Dergisi ise, çakırçı gevreler tarafından devamî baskı altında tutulmaktadır. Nitelikle bu yüzden 6. sayısına baskısı da aksamıştır. Ama ULUSÇA UYANIŞ, bütün bâllara rağmen susmayacağını söyle açıklamaktadır: «Yine devam edeceğiz dobra dobra gerçekleri yazmaya... Ülkümüz bağımsız ve özgür bir Anadolu olacak bizim... Kimse geri döndüremeyecek bizi bu yoldan...»

Besni'de yayınlanan GÜNEY EKSPRES Gazetesi, Türkiye sosyalizmi hakkındaki görüşü-

Mehmed Şevket EYGI ANLATIYOR

CEVDET SUNAY'IN,

Türk halkından gizlenen

KÂBE ZİYARETİ'nın

bütün tafsili

KRAL FAYSAL

Türkîye'yi ziyaretinde

Am-Kâbe niçin gitmedi?

HÂDÎSE YAPACAK

YAZISIZ

(Bugün — 11.4.1968)

Demirel'i niçin tutuyorlarım!

Allah dostlarını müşbet bir aksiyonla hoşnut ettiğini değil, Allah düşmanlarını durduyu yerde çatlattığını içen...

İyi eser verdiği için değil, kötü eser hazırlayanlara zemin açmadığı için...

Beklediğimiz insan olarak geldiği için değil, gelmesinden korktuğumuz insan olmadığını ve beklediğimiz insanın gelmesine mahsus iklimi bugüne kadar ürkütmemişti, incitmediği, zedelememişti içen...

... Kendi kendimize kalacağımız ve hesap göreceğimiz güne kadar ince bir lüzum olabilir.

İste bütün bâllar içen Demirel'i tutmak...

NECİP FAZIL KİSAKÜREK

(Bugün - 8.4.1968)